

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

І. Куровицька
1999-

Ю. Шустакевич
1925-1925

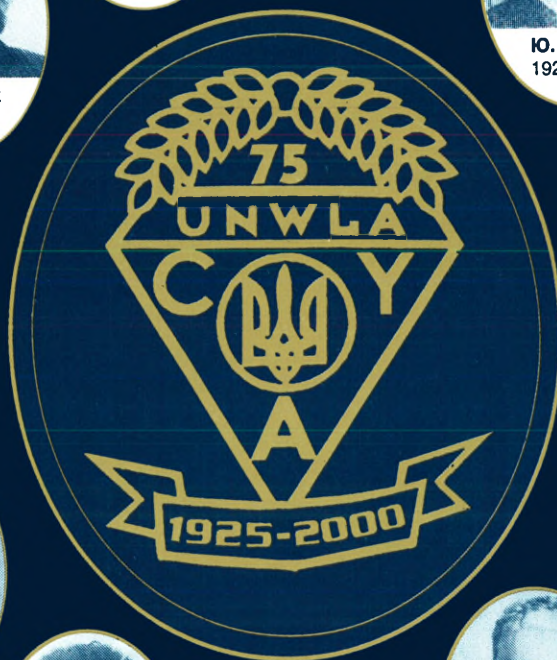
Ю. Ярема
1925-1931

А. Кравчук
1993-1999

М. Савчак
1987-1993

А. Вагнер
1935-1939

А. Кмець
1935,
1939-1943

І. Рожанковська
1974-1987

Л. Бурачинська
1971-1974

С. Пушкар
1965-1971

О. Лотоцька
1931-1934
1943-1965

НАШЕ ЖИТТЯ

PIK LVII

ГРУДЕНЬ

Ч. 12

Виходить раз у місяць
видає
СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Неприбуткова організація
Засновник Українського Музею в Нью-Йорку

Головний редактор — **Ірена Чабан**
Редактор англomовної частини — **Тамара Стадниченко**

Редакційна колегія:

Ірина Куровицька — (з уряду) — Голова Союзу Українок Америки
Марта Богачевська-Хом'як
Любов Волинець
Іванна Ганкевич
Анна-Галія Горбач
Іванна Рожанковська
Ярослава Рубель — (з уряду) — прес. реф. Головної Управи
Марта Тарнавська

Адреса редакції: 108 Second Avenue
New York, NY 10003

Тел.: (212) 674-5508 Факс: (212) 254-2672

Річна передплата в США
Для членів США ..... \$ 25.00
Для інших передплатників ..... \$ 30.00
Поодинокое число ..... \$ 3.00
В країнах поза межами США ..... US \$ 40.00

Адміністратор: **М. Орися Яцусь**
Тел./Факс: (732) 441-9377

OUR LIFE

VOL. LVII

DECEMBER

№ 12

Published by
UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.
Non-profit organization
Founders of The Ukrainian Museum in New York, N.Y.

Editor-in-Chief — **Irena Chaban**
English Editor — **Tamara Stadnychenko**

Contributing Editors:

Iryna Kurowyckyj — UNWLA Inc. President
Martha Bohachevsky Chomiak
Lubow Wolynets
Iwanna Hankewych
Anna-Halia Horbach
Iwanna Rozankowskyj
Jaroslawa Rubel — UNWLA Inc. Press Chair
Marta Tarnawsky

Editorial Office: 108 Second Avenue
New York, NY 10003

Тел.: (212) 674-5508 Fax: (212) 254-2672

Annual subscription in the USA for UNWLA members ..... \$ 25.00
Annual subscription in the USA for other subscribers..... \$ 30.00
Annual subscription in countries other
than USA..... \$ 40.00 US currency
Single copy ..... \$ 3.00

Business administrator: **M. O. Jacus**
Тел./Fax: (732) 441-9377

ЗМІСТ

Віктор Романюк. Христос Рождається!	1
Людмила Смоляр. Ганна Барвінок — співець жіночої долі, праматір жіночої літератури.	2
Ася Гумецька. Любов Артемівна Дражевська.	5
Анна-Галія Горбач. Українознавство поза Україною. Розмова з Оксаною Пахльовською.	7
Калейдоскоп подій.	11
Діма. Вала і селянин.	12
Our Life	
Iryna Kurowyckyj. From the desk of the President.	13
Svitlana Kupryashkina. Lesia's Autumn in Yalta.	14
Martha T. Pelensky. Eco Newsletter: A Brief History of the EPA.	16
Olha Trytyak. The Immigration History Research Center.	18
Favorite Christmas Eve Recipes.	19
Subject Index to Volume LVI-2000	20
Голова США Ірина Куровицька.	21
Діяльність округ і відділів.	22
Відійшли у вічність.	26
Добродійство.	28
Нашим дітям.	32
Пожертва на УМ.	34
Показчик до LVII річника журналу "Наше Життя".	35

Ілюстрації Дарії Наулко.
Illustrations by Daria Naumko.

*На обкладинці: Голови Головної Управи Союзу Українок
Америци*

Просимо всіх дописувачів посилати до редакції тільки оригінали дописів, статей. Згідно з журналістичною практикою, не подається копій, що були поміщені чи переслані до інших видань.

Незамовлених матеріялів редакція не повертає, а також не веде листування з приводу невикористаних матеріялів.

Редакція застерігає за собою право скорочувати матеріяли і виправляти мову. Статті, підписані прізвищем чи псевдонімом автора, не завжди відповідають поглядам редакції.

Передруки і переклади матеріялів з "Нашого Життя" дозволені за поданням джерела.

На адресі, поміщеній на журналі, є зазначено, доки заплачена передплата.

Усі редакційні матеріяли просимо пересилати на адресу редакції, з поміткою "редакторів".

Кошти вироблення кліше покривають дописувачі.

Дописи просимо писати виразно, через два інтервали, зокрема чітко імена і прізвища поданих осіб.

Редакція приймає за домовленням, тел.: 1-212-674-5508.

"OUR LIFE" (USPS 414-660) is published monthly (except August) by Ukrainian National Women's League of America, Inc., 108 Second Avenue, New York, N.Y. 10003 ISSN 0740-0225

Periodicals Postage Paid at New York, NY and at additional mailing offices. (USPS 414-660)

Postmaster: send address changes to

"OUR LIFE", 108 Second Ave., New York, NY 10003

© Copyright 2000 Ukrainian National Women's League of America, Inc.

Printed by Computoprint Corp., 35 Harding Ave., Clifton, NJ 07011
Tel.: (973) 772-2166 Fax: (973) 772-1963 e-mail: computopr@aol.com

ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ!

Христос рождається! На небо України
Зійшла зоря пророча з Вєфлеєму.
Воскресли ми з духовної руїни
І молимося Богові своєму!

Христос рождається! Радійте християни:
Ісус дарує українцям волю,
Яка загоїть споконвічні рани,
Засіє братство по українським полю.

Христос рождається! У ці різдвяні свята,
Умивши серце вірою святою,
Ходімо з хати в хату, брат до брата
З віншівками, з вертепом, з колядою!

ВІКТОР РОМАНЮК

ХРИСТОС РОДИВСЯ!

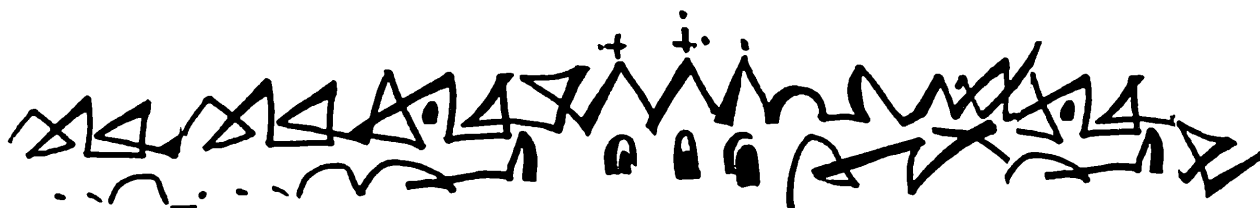
СЛАВІТЕ ЙОГО!

**БАЖАЄМО
ВЕСЕЛИХ СВЯТ І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
ПРОВОДІ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ
НА ЧОЛІ З ЙОГО ГОЛОВОЮ ІРИНОЮ КУРОВИЦЬКОЮ,
ПОЧЕСНИМ ЧЛЕНКАМ СУА
ІВАННІ РОЖАНКОВСЬКІЙ ТА АННІ КРАВЧУК,
НАШОМУ ЧЛЕНСТВУ,
ЗЕМЛЯКАМ В УКРАЇНІ І ПОЗА РІДНОЮ ЗЕМЛЕЮ,
ВСІМ ЛЮДЯМ ДОБРОЇ ВОЛІ!**

ГОЛОВНА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

*Нашим шановним читачам, авторам, пресовим референткам,
доброчинним критикам і великодушним добродіям
бажаємо добра, радости і щастя!*

Редколегія і редакція.

ЖІНОЧІ ПОРТРЕТИ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІЇ

ЛЮДМИЛА СМОЛЯР

ГАННА БАРВІНОК – співець жіночої долі, праматір жіночої літератури.

Заклик до свободи почувань жінки, виголошений в XIX столітті французькою письменницею Жорж Санд, ніде не мав такого успіху, як в Україні. Жорж Санд, адвокат жіночих прав, вперше проголосила права серця й права почування. Письменниці тих часів Надія Хвошинська (1825-1889), Юлія Жадовська (1824-1883), Олександра Шабельська (1849 – рік смерті невідомий), які писали вже й українською, відчували зв'язок високих проблем з приземленою дійсністю свого часу і намагання боротися з нею. Літературна діяльність була однією з перших галузей, в якій визначились жінки. Своїм пером вони боролися за права людини і через літературу прагнули вплинути на духовне відродження українського жіноцтва. Історично обгрунтований протест проти безправ'я і приниження особистості жінки, прагнення до кращих форм життя, волі та незалежності знаходили відображення в моральних орієнтирах, поведінці жінок-письменниць, їх прагненні до суспільно-корисної праці. Літературна діяльність була самовираженням, формою самосвідомості жінок 30-40 років XIX століття.

До найталановитіших представниць жоржсандівського напрямку кінця 40-50-их років, слід залічити талановиту письменницю з України – Анастасію Марченко (1830-1880). Її творчість, на жаль, зовсім невідомі нашій громаді, хоча саме Анастасія Марченко, як і Жорж Санд, виступила в літературі з ідеєю жіночих прав, жіночих почувань, жіночої рівності, а її твори з великим успіхом друкувалися у тогочасних виданнях. Героїні Марченко свідомі, мислячі, самодостатні, вони не бояться життєвих труднощів і вчать гідно поборювати їх.

У 60-их роках на літературний шлях виходять одночасно дві визначні письменниці – Ганна Барвінок та Марко Вовчок. Завдяки жінкам-шістдесятницям жіноча проблематика пролунала в українській літературі в новому ракурсі.

Олександра Куліш (Ганна Барвінок) була донькою чернігівського землевласника Білозерського. Народилася вона на батьківському хуторі під Борзною – Мотронівці. Батько колись вчився в київській академії і був освіченою людиною. Мати, що походила з козацького роду, кохалась в українській мові, в українських піснях, любила читати. У своїх звичках, побуті родина дуже близько стояла до селянського життя. Від матері Олександра перейняла вміння широко підходити до простих людей

та викликати їх довір'я.

Ще в дитинстві Олександра втратила батька і мати сама дбала про освіту та виховання дочок. До 14 років навчалася у приватному пансіоні Козакової, а потім разом з матір'ю вела господарство. Ця праця ставила її у близькі стосунки з народом; в розмовах з жінками вона вслухалася у гарну народну мову, вивчала селянське життя. Ця наука пізніше стала в пригоді на її літературному шляху.

І ось на хуторі Мотронівку доля приводить Пантелеймона Куліша. Він приїздить на літні вакації з Білозерським – братом Олександри – редактором першого українського журналу “Основа”. Кулішеві подобається тихий хутор, гостинна родина, життя, пройняте українським духом. Він пише там свій твір “Чорна рада”. Має навіть свою кімнату в гостинній хаті Білозерських і поволі закохується в Олександру. Покохала й вона його, та знала, що мати, хоч і шанує Куліша, не дасть згоди на їх одруження, а тому тримала себе дуже стриманно. Але сам Куліш через брата Олександри добре знав, що вона його кохає і одного разу зважився просити у пані Білозерської руки її доньки. Мати суворо сказала, що Олександра вільна але що вона сама не бажає зближення з ним. Гордий Куліш сміло їй у цьому заперечив. Глузуючи з його самовпевненості, мати покликала доньку й запитала: “От Пантелеймон Олександрович запевняє мене, що ти його кохаєш?” “Так, я кохаю Пантелеймона Олександровича”, – твердо відповіла молода панночка. Але й після визнання доньки пані Білозерська повторила, що вона свою доньку за Куліша не віддасть.

Кажуть, що письменник, заховавшись у своїй кімнаті після цієї розмови, довго та гірко сумував і ранком другого дня виїхав з Мотронівки.

Та не така була Олександра, щоб забути свого коханого. Добра, тиха дівчина, виявила тут усю свою тверду вдачу й сказала матері, що вона не піде проти маминої волі, але й за нікого іншого не піде заміж.

1846 р. уряд вислав П. Куліша за кордон для вивчення слов'янських мов. Перед виїздом він заїхав в Мотронівку та знову прохав Білозерську віддати йому доньку. На цей раз вона згодилася, бо гадала, що ця поїздка свідчить про поліпшення матеріального стану молодого.

22 січня 1847 року Олександра стала дружиною Куліша, а Тарас Шевченко був на вінчанні за

боярини та тішився щасливою парою. На весіллі, як пише Софія Русова, Шевченко був дуже веселий, і жартуючи, усе іспитував в українській мові сестер Олександрі. Його запитали, чому він не іспитує самої молоді, і Шевченко відповів: “Я не іспитую її тому, що вона – майбутня Кулішева дружина, а він не одружився б з нею, коли б вона не склала іспиту з рідного слова...” Сам Куліш так вихваляв свою молоду в одному листі: “Гарна і розумна в мене жінка. Знає добре нашу історію, а пісні так співає, що аж серце радіє” (Русова С. Наші визначні жінки. – Вінніпег, 1945. – С.26).

Але не довго світило молодим щастя. Доїхали вони тільки до Варшави, тут заарештували П. Куліша через відому історію Кирило-Методіївського братства і повезли до Петербурга. Як не вмовляли Олександрю повернутися додому – вона не згодилася, поїхала за своїм чоловіком, за ним поїхала і на заслання. У вигнанні вона запалювала йому вогонь, ділила з ним гіркий хліб і через все своє життя додержала святий принцип шлюбу: “Де будеш ти, Кай, там буду і я, Каю”.

Щоправда, був такий час у їхньому житті, коли доводилося жити нарізно, Куліш захоплювався різними жінками, але скоро серце його линуло до дружини, яка тим часом займалася господарством, щоб добути грошей для свого чоловіка. І Куліш це цінував. Він пише їй: “Саша, да благословен буде день нашого знакомства. Много горя іспитав я від свого неблагорозумія, але душа моя задоволена свідомістю, що мене любила й любить така гарна, шляхотна жінка”. А в листі до одного свого приятеля він каже: “Без цієї особи не можу ніде жити, хоча б у самому раю. Без Олександрі Михайлівни книжка моя не була б написана. Увесь життєвий клопіт взяла вона на себе, беречучи мій спокій, мій час, моє здоров’я. Жадна жінка не могла б стільки зробити для письменника, і разом з тим вона ще знаходить час писати свої власні оповідання”.

Це було духовне подружжя. Світом Олександрі стала праця її чоловіка, вона вийшла на громадську ниву поруч з “своїм ратаєм і разом з ним стала обробляти рідну землю” (Старицька-Черняхівська Л. Ганна Барвінок // Літературно-науковий вісник. – 1911. – Кн. XI. – С.48). А коли вмер П. Куліш, сама вона, не уважаючи на свій старечий вік, вжила всіх заходів, щоб видати його літературні твори. На видання творів чоловіка продала хутір за 14 тисяч карбованців, але тих грошей не вистачило, а твори, що видала, не вийшли так гарно, як вона хотіла. Вона обвіяла пам’ять його подихом побожної любови та поваги. Склала музей книжок, рукописів, речей. Перенесла будиночок його на землю Кочубея, сподіваючись, що тут він зостанеться у вічному захисті. Вона і вмерла власне з великої туги, що охопила її, коли побачила як її святощі, той музей Куліша, осквернили.

З приводу смерти Олександрі часопис “Ук-

раїнська хата” писав: “Вмерла так, як годиться українському письменникові: безпритульна, ображена в найсвятіших чуттях своїх, в чужій хаті, проживши останні дні в хаті селянина, на соломі”. “Зозуля без гнізда” – так називала сама себе Ганна Барвінок і тішилася якимось безвихідністю свого становища (М.Шаповал. Ганна Барвінок // Українська хата. – 1911. – № 7-8. – С.329).

Щороку приїздила на могилу свого чоловіка, щоб справити поминки в роковини його смерті. Приїхала й 1911 року. Не маючи притулку, поселилася у чужій хаті, де не могла мати ні вигоди, ні догляду, якого потребувала 83 літня жінка. Там вона захворіла. Повідомили про це її родичку Боголюбцеву, котра забрала хвору до себе в Борзну Кулішеву. Там Олександра Михайлівна й померла 23 липня, не дїждавшись роковин смерті чоловіка, що їх вона справляла на Пантелеймона (Олександра Михайлівна Кулішова // Світова зірниця. – 1911. – №27. – С.7). Останні її прохання були не для себе – просила, щоб щорічно 27 липня згадували про Куліша.

Гості, що приїхали на роковини Куліша, відправили панихиду вже за обох Кулішів. Ховали покійну з тою шаном, яку повинен віддати кожний народ своїм заслуженим людям.

Така була Олександра Кулішева як людина, як дружина. “Не кожний визначний письменник, діяч, – наголошувала Софія Русова, – мав щастя жити під таким ласкавим, розумним доглядом. Не кожний мав коло себе такого вірного друга, що розумів його найкращі думки, мрії і сам міг працювати в одному напрямку зі своїм чоловіком. Таке щастя дала Кулішева своєму чоловікові” (Русова С. Наші визначні жінки. – Вінніпег, 1945 – С.46).

Утім, слід визнати Олександра Михайлівна не тільки була дружиною Куліша. Вона писала справді прекрасні оповідання, і за висловом Бориса Грінченка стала співцем “жіночої долі, жіночого горя”.

З біографічних даних можемо спостерігати, що Ганна Барвінок з молодих літ виявила літературні здібності: її листи до брата Василя Білозерського були настільки хороші, що він показував їх Кулішу (Ганна Барвінок // Літературно-науковий вісник. – 1907. – Кн.11. – С.65). Перше оповідання “Жидівський крепак” написала в 1847 році, відбуваючи шлюбну мандрівку з Кулішем. Про це вона сама казала у своїх цікавих “Споминах”, а через це мусить відпасти думка, що вона почала писати під впливом Марка Вовчка. “Ну що ж тут, – згадувала Ганна Барвінок, – схожого на оповідання Марка Вовчка, котра ще сидить за ширмами у тіткі і Олександр Маркович її не бачив та про шлюб не думав. І як би я оце вчилася у неї, коли я, не доїхавши ще до Варшави, зробилася письменницею, а Куліш похвалив за “Жидівського крепака” (Спомини А.М.Куліш (Г.Барвінок) // Українська хата. – 1911. – № 5-6. – С.307)

Ганна Барвінок була дочкою доби народолюбства, часу великої поваги до народу. Любов і повага до народу виявляється в тих темах, які обирає Ганна Барвінок, і в тім, що вона як літератор ніде не виступає своєю особою, а перше місце дає своєму героєві, своїй селянці. Оповідання завжди ведеться з уст героїні, немов би автор боїться загубити хоч єдине зерно тієї мови – музики народної душі. Творення літератури на базі народної мови, ідеалізація народу були основою народницької літератури. Дівоче кохання і жіноче лихо – головний зміст її оповідань. Ганна Барвінок вміла серед звичайних щоденних обставин побачити прикмети великої душі, прикмети вищих душевних сил, які – можливо несподівано для самої людини – виявляються в момент якоїсь кризи, серед важких обставин життєвої боротьби. “Як би до цієї ясної та спокійної енергії, – писав Літературно-науковий вісник про героїнь Ганни Барвінок, – ще трохи свідомості, розуміння своїх спеціально жіночих інтересів – це було б початком жіночого питання”. Сила письменницького таланту Ганни Барвінок полягала в тому, що вона винесла на обговорення жіночу тему.

1901 року українське громадянство святкувало ювілей сорокалітньої літературної праці Ганни Барвінок. В затишну гостину до хутора Мотронівки зібралися приятелі й прихильники Ганни Барвінок. В своїх привітаннях вони славили її “правдиві щирі малюнки народного життя, надзвичайно прості, але осяяні сяйвом любові нашому серцю поезії, повиті сумом того горя жіночого. І ми залюбки придивлялися до Вашого малювання, упивалися співучим словом нашої народної мови. У нас так мало було слова. Ви були одною з перших і довгий час стояли одинокою, і це побільшує повагу до Вас...” (Русова С. Наші визначні жінки – С.48).

Оцінюючи творчу спадщину Ганни Барвінок Софія Русова писала: “Народні правдиві оповідання Ганни Барвінок зберегли нам той побут, ті прекрасні

образи з глибини життя українського народу; дали нам змогу заглянути в ті прекрасні жіночі душі, намілуватися постатями жінок – вихованець нових поколінь. Вони силою розуму й безпосереднім розумом вміли опанувати найтяжчі обставини життя і гордо нести тернистий вінець материнства. Вона наблизилася до цих жінок”.

Отож, Ганна Барвінок, а разом і з нею і Марко Вовчок заклали підвалини жіночої літератури. На їх літературних творах виховалася нова генерація жінок-письменниць та поеток, які виходять на творчий шлях в 80-90-х роках. Жінки-письменниці 80-90 років. внесли в українську літературу феміністичну ідею. Твори письменниць відображали вихід на історичну арену нових жінок. Патріярхальному ідеалові імперсональних романтичних жіночих образів протиставлялася естетика почувань, психологія жіночої душі, феміністична свобода вибору.

Серед жінок-письменниць нової генерації були й найближчі родички Ганни Барвінок. Взагалі треба зазначити, що родина Білозерських дала кількох письменниць. До представниць модернізму в українській літературі слід віднести племінницю Ганни Барвінок – Надію Кибальчич (1856-1918), яка увійшла в літературу під псевдонімом “Наталка Полтавка”. Жінка, її психологія, чуття й інтелект, її самотність стають головними в творах письменниці. Чутливим жіночим натурам занадто вузьким є традиційне виховання. Поруч з нудьгою та апатією росте бажання розірвати з цими традиційними умовами та утворити своє власне глибоке, яскраве життя. Шукання за власною реальною справою, осмислення свого “я”, надія на глибоке щире почуття притаманні героїням Надії Кибальчич.

З ідеєю жіночої рівності та свободи на літературний шлях вийшла ще одна з Білозерських, донька “Наталки Полтавки” – Надія Кибальчич-Козловська (1878-1914). Друкуватися почала в 1889 році у Літературно-Науковому Віснику, Українській Хаті, Раді, Ділі, Рідному Краю. «Розумна, освічена, талановита і працююча робітниця була в нас Надія Козловська», – писала у своїх споминах Марія Грінченко. “Але її мало помічали. А тим часом писання її варті були уваги і варто було дружнім теплим словом підтримати її на тяжкому життєвому шляху. Та на дружнє тепле слово люди такі скупі...” (Основа. – 1915. – №1. – С. 104) Утім, Надія Кибальчич-Козловська не тільки продовжила літературну традицію своєї визначної родички Ганни Барвінок, але в значній мірі повторила її жіночу долю – долю служіння вірності та кохання. Вона і вмерла в такому ранньому віці від туги за своїм коханим.

Отож, українське письменницьке жіноцтво в особі Ганни Барвінок має свою провісницю, яка винесла на обговорення жіноче питання та заклала підвалини жіночої літератури, що так непросто торувала собі дорогу в чоловічій літературі.

НАША СУЧАСНИЦЯ

З ЛЮБОВ'Ю І ПОШАНОЮ ВІТАЄМО ПОЧЕСНУ ЧЛЕНКУ СУА ЛЮБОВ АРТЕМІВНУ ДРАЖЕВСЬКУ ІЗ ДЕВ'ЯНОСТОЛІТНІМ ЮВІЛЕЄМ!

Головна Управа Союзу Українок Америки
Редколегія журналу "Наше Життя"

ЛЮБОВ АРТЕМІВНА ДРАЖЕВСЬКА

Наше знайомство з Любов'ю Дражевською відбулося десь на початку 1930-их років у Харкові. Мені тоді було якихось 6-7 років, і ми жили в будинку "Слово". Одного разу Любов Артемівна прийшла туди, здається, відвідати свою сестру і побачила мене й мою сестричку, як ми виходили з під'їзду разом з мамою. Очевидно, ми чимось притягли увагу, і вона запам'ятала цю зустріч, як потім, вже в Америці мені нагадала (звичайно, в мене не така феноменальна пам'ять, як у неї, і мені довелося признатися, що я її не пам'ятаю).

Після приїзду до Америки Любов Дражевська активно включилася у працю Української Вільної Академії Наук (УВАН).

Вшановуючи дев'яностолітній ювілей Любові Дражевської я хочу сказати кілька слів про її внесок у діяльність УВАН. В Академії зберігається її стислий життєпис. Там дуже скупі дані, з яких хочу зачитувати одне речення: як старший науковий співробітник Академії з часу її заснування в Америці в 1950 році Любов Артемівна (цитую) "особливо відома як висококваліфікований пресовий референт

Академії, брала участь як член-редактор і редактор видань Академії українською й англійською мовами... має багато публікацій і статей, була членом редколегії двотомного видання "Симон Петлюра. Статті, листи, документи", підготувала до друку разом з Наталею Левицькою-Холодною і за участю Ізидори Косач-Борисової монументальне видання Ольги Косач-Кривинюк "Леся Українка. Хронологія життя і творчості". Серед її англомовних публікацій там згадано лише кілька найвагоміших, як-от: "Review of Recent USSR Publications in Selected Fields of Engineering Soil Science", Reviews in Engineering Geology, Vol., 1, 1962, GSA, Prepared some 220 abstracts published in Chemical Abstracts, Columbus, 0. 1960-1964. Associate Editor, UKRAINE: A CONCISE ENCYCLOPEDIA (edited chapter "Physical Geography and Natural History").

Такий сухий перелік не дає, звичайно, справжньої уяви про величезну працю Л. Дражевської за більш як двадцятилітнє співробітництво. Тут не згадано, наприклад, як вона бігала, шукаючи за помешканням, яке можна було б винайняти для

проведення конференцій, коли Академія ще не мала свого власного будинку. Не сказано, що свої скрупульозні звіти вона розсилала не тільки до відповідних установ в Америці, але й до Європи. Це все так звана “чорна робота”, кропітка й невдячна, але доконечна для доброго функціонування такої установи, як Академія.

У Любові Дражевської неабиякий хист журналіста, адже журналістика була однією з її улюблених вибраних професій. У споминах вона згадує: “з шкільних років хотіла бути журналісткою, була активна в літстудії, працювала в шкільних газетах і журналах”, потім вона вчилася на літературному факультеті Харківського Інституту Народної Освіти і щойно згодом перейшла на геологію (як вона пояснює “тоді був час масової втечі інтелігенції з поля гуманітарних наук”). Проте вже в еміграції, в Німеччині, вона знов повертається до журналістики й перекладацької праці. Цей досвід і її журналістичні здібності стали їй в пригоді, коли вона стала пресовим референтом Академії, хоч, звичайно, її писання не обмежувалися потребами Академії. Ось, як пише про Любов Артемівну редактор журналу “Родовід”, де у 1997 році було розпочато нову рубрику “Ми і епоха” і де вперше з’явилися її спогади.

Любов Артемівна Дражевська пережила дві світові війни, революцію та громадянське лихоліття, колективізацію, голодомор, загибель батька Артема Дражевського й ув’язнення в ГУЛАГ’у чоловіка Юрія Лавріненка. Пройшла складний шлях втікачки зі сталінського Харкова до Нью-Йорка і засвідчила пережите, спостережене та почуте у безлічі дописів, скриптів для радіо, журнальних і газетних статей тощо. Юрій Шевельов назвав Любов Артемівну “многोलітнім літописцем Академії”. І не тільки Академії. Ця мужня самовіддана громадянка – літописець нашої доби.

Всі публікації Любові Дражевської та її спомина, зібрані в одну книгу, становили б великий інтерес для дослідників ХХ століття.

Коли йдеться про історію заснування УВАН в Америці, про її членів, про перебіг засідань та конференцій, то Дражевська все це занотувала й тримала в своїй пам’яті – імена, дати, де хто що говорив. Коли читаєш її допис в “Нових днях” (за квітень і травень 1960 р.) під назвою “Десять років праці Української Вільної Академії Наук у Сполучених Штатах”, то тільки дивуєшся, як це все добре документоване й підсумоване. Цей допис має такі підрозділи: “Ті, що відійшли у вічність”, “Трохи

історії” (це “трохи” забирає дві сторінки), “Видавнича діяльність”, “Наукові конференції Академії”, “Доповіді українських учених: членів-кореспондентів УВАН у США, наукових співробітників і гостей”, “Доповіді дійсних членів УВАН у США”, “Співпраця УВАН у США з ученими інших національностей”, “Вивчення історії українсько-жидівських взаємин”, “Юрій Володимирович Шевельов – президент УВАН у США”, “Будні Академії” і, насамкінець, навіть “Фінанси”. Цей перелік, думаю, засвідчує, яким справжнім “літописцем” УВАН була Дражевська, яким по-науковому точним і самовідданим співробітником. Справді-бо, такі співробітники є на вагу золота, і я від імени Академії складаю тут Любові Артемівні Дражевській щиросерду подяку.

Портрет не буде повний без згадки про неї як людину. Отже, хочу тут навести бодай один приклад з її праці в Патерсонському музеї як куратора мінералогії. Даю слово самій Любові Артемівні:

Рідко мій робочий день проходить без того, щоб не прийшли шукачі мінералів з предметами своєї пристрасті: прохають допомогти їм визначити мінерали, питають порад – що читати, куди поїхати збирати мінерали. Серед колекціонерів у мене є тепер справжні друзі, які допомагають у праці Музею і дарують мінерали для Музею і для того, щоб роздавати колекціонерам-початківцям.

Мій досвід показує, що збирання мінералів і полірування півдорогоцінного та орнаментального каміння захоплює людей і дає їм життєві інтереси. Я навіть можу похвалитися, що одне подружжя одноставно сказало мені, що я змінила їм життя, зацікавивши їх шуканням мінералів. Раніше вони не знали, що їм робити в суботи й неділі...

Це, звичайно, може здатися як дрібничка, але я особисто спостерігала, як Любов Артемівна ставиться до людей, як їм допомагає. Тут ще раз хочу дати слово редакторові журналу “Родовід”, тільки трохи його зрадагувавши:

На еміграції Любов Артемівна завжди щось редагувала чи допомагала якійсь українській установі... вона опікувалася – і далі опікується – немічними, літніми, немаєтними земляками... увесь час когось кудись влаштовувала, возила на своєму крихітному старенькому авто. Любов Артемівна знала всі і вся.

І от сьогодні ми, ті що її знаємо, хочемо їй сказати, що глибоко її шануємо й любимо.

Ася Гумецька.

УКРАЇНОЗНАВСТВО ПОЗА УКРАЇНОЮ

РОЗМОВА З ОКСАНОЮ ПАХЛЬОВСЬКОЮ ДЛЯ ЧАСОПИСУ “НАШЕ ЖИТТЯ” (АННА-ГАЛЯ ГОРБАЧ)

Оксана Пахльовська народилася в м. Кисві (Україна). Закінчила 1980 року Московський університет, захистивши диплом, присвячений поезії Джузеппе Унтаретті. Захистила кандидатську дисертацію на тему італійсько-українських літературних зв'язків (1986) та докторську дисертацію “Українська літературна цивілізація” (2000) в Інституті Літератури ім. Т. Г. Шевченка Національної Академії Наук України (Київ). Письменник і науковець, Пахльовська є італознавцем в Україні та україністом в Італії. Працює науковим співробітником Відділу давньої української літератури ІЛНАНУ (Київ), завідує кафедрою україністики в Римському університеті “Ля Сап'єнца” (факультет літератури і філософії, Департамент славістики та студій Центрально-Східної Європи).

Була одним з членів-фундаторів Міжнародної Асоціації Українознавства, віце-президентом Національної Асоціації Українознавства (Київ, 1989-1990), членом Директивного комітету Міжнародної Школи Українознавства (1990-1993) Від 1993 року й донині є членом Директивного комітету Італійської Асоціації Українських Студій, членом Італійської Асоціації Славістів. Дала новий імпульс українським студіям в Італії, публікуючи численні статті, дослідження й переклади українською, італійською, англійською, польською, російською мовами. Автор книги “Українсько-італійські літературні зв'язки XV-XX ст.” (Наукова думка, Київ, 1990), збірки поезій “Долина Храмів” (Український письменник, Київ, 1989), поетичних і прозових творів, перекладених англійською, іспанською, італійською, німецькою, шведською та польською мовами. Її остання праця, написана італійською мовою, – “Civiltà letteraria ucraina” (“Українська літературна цивілізація”, Carocci Editore, Roma 1998, 1104 стор. – є першим на Заході комплексним дослідженням, яке відтворює тисячолітній континуум української літератури від витоків до сучасності, інтерпретуючи історію та культуру України як органічну й інтегральну частину європейської цивілізації).

Пані Оксано, знаю, що Ваш фаховий профіль – ґрунтовні студії в галузі славістики і романістики. Чи можете дещо розказати, де Ви мали можливість здобути такий широкий обсяг знань?

За освітою я – романіст, а ще конкретніше – італознавець. Історія мого фахового формування досить парадоксальна. В період, коли я мала поступати до університету, в Україні про це годі було говорити. Це був початок сімдесятих, ім'я моєї мами було цілковито заборонене. Родина наша перебувала поза суспільством. Мої батьки слушно порадили мені вивчати мови і спрямували мене до Московського університету, одного з небагатьох університетів тодішнього СРСР, у якому справді можна було здобути ґрунтовну гуманітарну освіту.

Я повернулася в Україну як перший дипломований італознавець. Писала статті й перекладала з

італійської літератури, особливо поезії ХХ ст., але також займалася іспанською, французькою, старопровансальською літературами. Але тема моєї кандидатської дисертації стосувалася італійсько-українських літературних зв'язків від давнини до сучасності. Хочу, однак, підкреслити, що для мене з самого початку українознавство та італознавство не становили собою окремих дисциплін. Психологічно для мене це була магматична єдність, яка, очевидно, й привела мене до моєї основної теми “Україна і Європа”, або, точніше, – “Україна як інтегральна частина Європи”.

Ваш приїзд до Італії і робота в Римському університеті - як це сталося? Адже відомо, що на Заході україністика має покищо досить маргінальну роль у межах славістики і тільки дуже поволі здобуває собі серйозні позиції. Які перспективи

україністики в Італії?

1990 року мене запросив працювати до Італії професор Санте Грачотті. Це один з найвідоміших славистів Заходу, що має світовий авторитет. Грачотті був також “історичною постаттю” для України: приїздив до нас у період режиму, наполягав на потребі вивчення української історії та культури.

Саме завдяки Грачотті в Римі, ще з середини 70-их років, викладалася українська мова: професор, власне, наполіг на введенні української мови в програму курсів славистики Римського університету. Це був фактично перший крок до створення катедри, хоча на цей процес, як виявилось, потрібно було в цілому більше двадцяти років. Так я почала працювати в Департаменті славистики та студій Центрально-Східної Європи, яким тоді керував Грачотті.

Наступник Грачотті, професор Маріо Капальдо, не лише органічно продовжив цю традицію, а й зробив рішучий крок уперед в інституціоналізації катедри української мови та літератури. Таким чином у червні цього року в результаті конкурсу, в якому я взяла участь, постала катедра української мови та літератури.

Щодо перспектив україністики в Італії, то тут треба згадати, що насамперед Італія відіграла велику роль у становленні українознавства у світі саме в цей складний і драматичний посттоталітарний період. Згадаймо, що 1989 року в Геркуланумі, біля Неаполя, була заснована Міжнародна Асоціація Україністів (МАУ), яка потім дала початок відповідним національним асоціаціям світу - від Швеції до Японії.

Далі, 1993 року, у Венеції постала Італійська Асоціація Українських Студій (ІАУС). Нині ми стоїмо перед новим етапом, який пов'язаний з іменем професора Джованні Броджі, визнаного слависта з Міланського університету, чиї праці широко відомі і на Заході в цілому і в слов'янському світі (донедавна вона була директором Інституту славистики цього університету і президентом Італійської Асоціації Славистів). На Одеському конгресі МАУ 1999 р. Броджі була обрана віце-президентом МАУ на Західну Європу. Будучи деканом Італійської Асоціації Українських Студій, цей науковець пропонує нові підходи до українознавства, основний з яких – “інтернаціоналізація” дисципліни насамперед в межах Європи заради створення саме європейського українознавства.

У планах є також підготовка двомовної антології української літератури: антологія уявляється як більш-менш “канонічний” корпус коментованих текстів, які могли б бути перекладені основними європейськими мовами. Найближчим часом вийде італійсько-український і українсько-італійський словник (автори – Л. Помпео і М. Прокопович). В майбутньому треба буде думати про створення великого академічного словника.

Однією з важливих умов для розвитку українознавства в Європі є співробітництво європейських україністів з американськими славистами та вченими з української діаспори, - одне слово, з тими професійними ареалами, де україністичні студії мають консолідований і систематичний характер. Через те діяльність Асоціації розвиватиметься нині під знаком якнайширшого співробітництва із славистами і безпосередньо українцями з інших країн.

При цій нагоді я би просила не лише європейських, але також американських та канадських колег поставитися з увагою до цієї ситуації. В Західній Європі ще не налагоджена ні наукова, ні поточна інформація про Україну. Не існує системного обміну ні з Україною, ні з США, ні з Канадою книжками та періодичними виданнями, не кажучи про практику студентів та аспірантів, запрошення професури тощо.

У Німеччині славистична наука останнім часом “згортає” свої позиції. Тут закривають лекторати, курси тощо. Як стоїть справа в Італії?

На жаль, “згортання” славистики – це тенденція, яка останнім часом охопила практично весь Захід. І це досить парадоксальне явище. Адже всі ми є свідками радикальних трансформацій Європейського континенту, і не лише в плані геополітичному, а – чи не насамперед – у плані культурному. Перші східно-європейські країни, які стануть членами Європейської співдружності, цілковито змінять обличчя Європи. Захід в цілому повинен мати науково обґрунтовані інструменти, щоб поглиблювати процес інтеграції не на поверхневому, а на глибинному рівні.

Однак ситуація у славистиці є далеко не однозначною, тому що паралельно із “згортанням” славистики саме тепер відбувається інтенсивний процес вироблення нових підходів до слов'янської реальності на методологічному, інтерпретативному, фактографічному рівнях. Наприклад, не випадково, що лише за останні місяці власне на європейському ґрунті, поряд з уже чинними катедрами в Польщі, Угорщині та інших країнах, створено дві нові катедри україністики: в Австрії (Пассау) та Росії (Санкт Петербург), -- і цей останній факт є, самозрозуміло, особливо прикметний і обнадійливий. Курси української мови та літератури введені останнім часом у чималій кількості європейських університетів. Створено Польсько-Український університет в Любліні під патронатом президентів обох країн. І не випадково, до речі, що саме з Польщею Україна має сьогодні рівноправні форми міждержавного та міжкультурного співробітництва на щонайвищому щаблі.

Італія, як відомо, - країна парадоксів. Наприклад, інституціоналізація україністики чи, принаймні, македоністики свідчить не так про “згортання” славистики, як її переорієнтацію, про розширення пошукової сфери. Великою мірою це є явище глибоко

італійське. Саме в Італії, батьківщині європейського гуманізму, очевидно, можна говорити про глибинну гуманістичну традицію ставлення до інших культур, засновану на цікавості й повазі до іншого.

Візьмімо для прикладу той самий Департамент славістики Римського університету, де створено катедру україністики. Директор Департаменту, Маріо Капальдо, разом зі своїми колегами поставив питання про, так би мовити, глобальну славистику. Відтак з минулого року Департамент презентує всі слав'янські мови та літератури.

За майже десять років роботи в Італії я пересвідчилась: справа не лише в коштах і в інших "прагматичних" факторах. Справа в добрій волі, в сучасному мисленні, в моральній основі фахових орієнтацій.

Ви видали 1998 року надзвичайну працю про українську літературну цивілізацію італійською мовою. Вірю, що вона посяде в славистиці важливе місце. Розкажіть про цю працю, про труднощі її написання та особливо видання. Знаю, що з Німеччини прийде серйозна рецензія восени. Які маєте відгуки в Італії, в Україні?

У цій праці я виходила з проблеми зовнішньої рецепції України в цілому, а насамперед у Європі та загалом на Заході. Тому дослідження будується на двох основних засадах. З одного боку, відтворює тисячолітній континуум української літератури від давнини до сучасності. З другого боку, розглядає історію і культуру України як інтегральну частину європейської цивілізації. Українська цивілізація, досліджена в основних своїх вимірах – від історико-політичного до філософсько-літературного, - в результаті постає як цивілізація діялогу і як невід'ємний протагоніст європейської історії. Власне, саме подібний цивілізаційний підхід дав змогу виявити переємність посередницької функції, а відтак і центральність України в процесі зустрічі (і зіткнення) між гуманістичним Заходом та православним Сходом.

Робота, разом з друком, тривала в цілому чотири роки. Рецензій було досить багато. Серед авторів рецензій поширювального характеру в центральній італійській пресі хочу згадати відомого письменника Валеріо Магреллі, монсиньора Джованні Скарабеллі, який відіграє нині значну роль в консолідації зв'язків між Італією та Україною, українста Луки Кальві. Серед ґрунтовних наукових рецензій назву дві: в Італії це рецензія проф. Джованні Броджі, яка невдовзі вийде друком в римському журналі "Russica Romana", а в Україні – рецензія проф. Дмитра Наливайка ("Слово і Час", 1999 р., ч. 12). Знаю також про рецензію проф. Ганса Роте, якого давно і безконечно шаную. Його рецензія має вийти в римському часописі "Ricerche slavistiche". Здається, готується рецензія у Франції.

Щодо видавничих проблем, то це, на жаль, аспект прикрий. Всім відомо, що жодне наукове видання не лише на Заході, а вже і в самій Україні не друкується без спонсорування. Пошук спонсора був непростий. Нарешті, дуже шляхетно озвався до мене один з фундаторів канадської Ліги українських меценатів, чие ім'я стоїть на книжці, і почав фінансувати видання. Я вдячна цій людині за серйозність і відповідальність у ставленні до взятих на себе зобов'язань. Однак, на жаль, згодом у спонсора виникли фінансові проблеми, і він, без жодних пояснень, припинив спонсорування.

Ця ситуація для мене є емблематична, тому що вона виходить далеко за межі моїх особистих проблем. Підкреслю всього лише один аспект: друк цієї книжки відкрив шлях до одного з найпрестижніших в Італії наукових видавництв. Розголос і активний продаж книжки переконав видавництво в тому, що інтерес до української проблематики існує на різних професійних рівнях, і не лише серед філологів-славістів та істориків, а серед письменників, журналістів, викладачів ліцеїв тощо. І якби не цей "default", ми би могли розраховувати на друк у цьому Видавництві інших – старих і нових – досліджень з українознавства в широкому спектрі. Тепер же двері цього Видавництва будуть закриті для українознавства – завдяки, власне, українській стороні.

Вже не кажучи про те, що коли я звернулася до одного з фундаторів Ліги українських меценатів з проханням всього лише поради, отримала у відповідь брутальну філіппіку щодо... самого видавництва, яке нібито хоче "видерти гроші" (цитата) у спонсора. Замість того, щоб подивуватися рішучості Видавництва надрукувати спеціалізовану книжку на 1100 сторінок про цілком загадкову Україну, яка не так давно на сторінках однієї провінційної газети фігурувала як "частина азійської Росії". Тому для мене послання від Ліги – це послання з якоїсь гротескової "країни навпаки", як сказав би Василь Симоненко.

Які у Вас зв'язки з українцями поза Україною? Маю на увазі США, Канаду та інші країни.

В ці останні роки книжка поглинула весь мій час, тому мої контакти були доривчі. У кожному разі мені доводилося співпрацювати на рівні конференцій, статей, організаційних імпрез тощо з проф. Ярославом Пеленським, проф. Ігорем Шевченком, проф. Мирославом Лабунькою з США, з проф. Орестом Субтельним, проф. Ярославом Розумним з Канади, з проф. Богданом Осадчуком, проф. Леонідом Рудницьким (до речі, Пан Мирослав і Пан Леонід люб'язно згодилися бути опонентами на нещодавньому захисті моєї докторської дисертації), з проф. Алоїсом Вольданом з Австрії. Це лише кілька

імен. Добрі стосунки мене пов'язують з рядом польських та французьких науковців. Вважаю важливим напрямком співпрацю з проф. Вольфом Московичем з Єрусалиму: розбудова українознавства в такій країні, як Ізраїль, на мою думку, мала б бути одним із стратегічних пріоритетів нашої науки. І в особі Московича ми маємо не лише блискучого українця і славіста широкого профілю, а й власне політично мислячу сучасну людину.

Маю враження, що для американського українознавства європейське українознавство є цілком неактуальне. На жаль, не називаючи імен, мушу сказати, що мені довелося вже не раз зіткнутися з цим явищем. Звичайно, європейське українознавство порівняно з українознавством США й Канади на сьогодні диспонує меншими потужностями. Але на те є історичні причини, від яких сьогодні, нарешті, ми маємо шанс звільнитися.

Подібний науковий ізоляціонізм американсько-канадської україністики – це велика стратегічна помилка. Дозволю собі наголосити на вкрай важливій проблемі, яка не просто недооцінена сьогодні, а й взагалі ще фактично не поставлена, незважаючи на кардинальну її вагу. Українська діаспора в Європі нечисельна, отже, розбудова українознавства тут не може розраховувати на “внутрішню” підтримку, ні інституційну, ні фінансову. Адже українські установи на американському континенті здебільшого функціонують за рахунок фондів, зібраних діаспорою.

В Європі відбувається процес фактично прямо протилежний і відтак по-своєму складніший. Йдеться про зорганізування українознавства з боку державних структур самих західних країн, тобто фактично про визнання з боку цих країн об'єктивної ваги наукової матерії. Саме в Західній Європі ця брама відкривається і взагалі вперше. До речі, цей процес починається допіру тепер також і тому, що лише в останній період з'явилася можливість “деполітизації” українознавчої науки. Ця дисципліна повільно виходить із сфери ідеологічних “лівих” та “правих” маніпуляцій і, нарешті, завойовує собі свободу розвитку на основі різних методологій, різних інтерпретативних традицій. Ось тому це є також процес, який здатен вивести українознавство із стану гетто, об'єктивізувати його в історично органічному для України, тобто європейському, контексті. Лише тоді, коли українознавством повноцінно і систематично займатиметься західна наука дисципліна набуде необхідної об'єктивної ваги і комунікативної сили.

Пані Оксано, Ви також належите до української літератури як поет, прозаїк. Що плянуєте видати найближчим часом? Чи при такому обсязі наукової праці та труднощах її організації Ви маєте можливість продовжувати цю творчу галузь?

Скільки б часу не займала наукова і університетська робота, я постійно пишу. В найближчі два роки пляную надрукувати чотири книжки прози: книгу коротких новел “Новелі-flash”, збірку новел “Координати болю” і два романи, назви яких я поки що не можу сказати, оскільки ці речі ще не “звільнилися” від мене, а я – від них. Готую до друку також книжку віршів. Крім того, працюю над двома культурологічними книжками, які мене дуже цікавлять.

На мою думку, Ви належите до найактивніших молодих сил україністики. Які перспективи вона має поза Україною? З ким Ви співпрацюєте, на кого покладете надії? Як можна допомогти українським культурним здобуткам минулого і сучасного дійти до освіченого чужоземного читача, виправити хибні уявлення про Україну? З Вашого погляду, якою мала б бути стратегія поширення українознавства за кордоном?

На сьогодні розвиток україністики за кордоном – це насамперед процес. Відтак у ньому є багато невідомих. З одного боку, мусимо реалістично бачити об'єктивні труднощі. Але, з другого боку, саме цей історичний момент є вкрай сприятливий для нових ініціатив і форм співпраці. Сьогодні ми знаємо цілий ряд представників інтелектуальної славістичної еліти Заходу, які підходять до українознавчої проблематики з суто фаховими критеріями, без упереджень, керовані суб'єктивним зацікавленням.

Звичайно, корекція хибних, застарілих, стереотипних уявлень про Україну ще довго буде процесом складним, а часом і конфліктним. Піраміда стереотипів – без перебільшення грандіозна, а будувалася вона не один рік і навіть не одне десятиліття, а століттями. Демонтаж цієї надзвичайно складної системи стереотипів можливий, але за певних умов. Звичайно, умовою *sine qua non* для можливості цього демонтажу має бути відкритість до діалогу з нашими науковими партнерами. Тому величезна відповідальність лежить на українських вчених, як з “материкової” України, так і з діаспори.

Щодо стратегії розбудови українознавства на Заході, то вона має, на мою думку, три основні аспекти.

1. Перший аспект – практичний: інституційний і видавничий. Йдеться передусім, про створення кафедр українознавства у провідних університетах Європи і на цілому Заході. Для західних вчених особливо цікава перспектива україністики як комплексної дисципліни, що збагачує і динамізує насамперед польоністику і русистику, розвиваючи справді ще практично не освоєні великі компаративні “поля”.

2. Другий аспект стосується професійного формування. В цьому пляні необхідно подолати академічне “гетто” дисципліни, розімкнути його на актуальності сьогоднішнього дня. Фаховий профіль українознавця має бути гнучкий і багатогранний. З

університету мають виходити не лише дослідники, а й журналісти, перекладачі, одне слово, фахівці, здатні орієнтуватися в динаміці суспільно-політичної реальності.

3. Третій аспект – комунікативний. Перспективи українознавства на Заході величезною мірою залежать від культури діалогу, який, з одного боку, зуміють встановити наукові сили України із зовнішнім світом, а другого – зуміють підтримати партнери. І це відповідає взаємним інтересам. Тому

конче потрібна системна сконцентрованість зусиль різнопрофільних науковців, перекладачів та фахівців суміжних професій. Адже самоочевидно, що тепер Україна займає у Східній Європі одну з ключових геополітичних та геокультурних позицій, від якої великою мірою залежить стабільність регіону. Об'єктивоване, інституціоналізоване, вільне від старих стереотипів, багатогранне і сучасне знання про Україну на Заході є доконечною передумовою інтеграції України в систему демократичного світу.

КАЛЕЙДОСКОП ПОДІЙ

*Київ, Інформаційний Центр.
Зліва: Оксана Тупчик, Ліля Ганюкова, Тетяна Стаднюк, Наталія Даниленко, Валентина Борисенко, Оксана Мацько, Марина Гримич.*

З ініціативи та фінансової підтримки родини Наталі та Івана Даниленків 1-2 вересня у Києві пройшла міжнародна науково-практична конференція на тему: “Український жіночий рух і процеси державотворення”. Її організатори – Національний університет “Кієво-Могилянська академія”, Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, Національна Рада жінок України, Інформаційний центр українських жіночих організацій України й діаспори (до речі, також уфундований родиною Даниленків), де й відбувся цей захід, Всеукраїнське жіноче товариство ім. Олени Теліги – засвідчили високий статус конференції.

З привітанням виступили віце-прем'єр-міністр України академік НАН України М. Жулинський, колишній президент УНР в екзилі М. Плав'юк, народний депутат України Лідія Григорович, голова Національної Ради жінок України Ірина Голубева, голова Всеукраїнського жіночого товариства ім. Олени Теліги Ольга Кобець, голова Союзу Українок України Атена Пашко, заступник голови “Жіночої громади” Тамара Романюк, Наталія

Даниленко та багато інших діячок жіночого руху.

На пленарних засіданнях виголошено понад двадцять наукових доповідей з проблем державотворення, історії жіночого руху, сьогоденних його тенденцій, ролі окремих жінок у формуванні української державності. З-поміж доповідачів – такі відомі науковці, як Валентина Борисенко, Надія Миронець, Любов Мацько, Людмила Смоляр та інші.

Учасники конференції ухвалили низку резолюцій, зокрема, на підтримку проєкту Концепції розвитку гуманітарної сфери, розробленого урядом за дорученням президента, відновлення Міністерства у справах сім'ї та молоді, щодо релігійної ситуації в Україні, екологічної безпеки та оздоровлення дітей, постраждалих від Чорнобильської катастрофи, державної підтримки національного мистецтва задля виховання молоді.

До початку конференції коштом Наталі та Івана Даниленків через видавничий фонд Українського Золотого Хреста випущено збірник наукових праць “Етнічна історія народів Європи”, де опубліковано доповіді учасників.

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ

Дорога пані Редактор!

Збирається Німеччина виплатити якісь відшкодування колишнім OST-івцям. Є у мене в книжці "День подорожі" децю з життя тих OST-івців. Посилаю Вам. Думаю, що тема "на часі".

Діма

ВАЛЯ І СЕЛЯНИН

Весною 1942-го року з Києва до Німеччини від'їхав великий транспорт майбутніх "остарбайтерів". Їх позаганяли до товарних вагонів з маленькими загра-тованими віконечками. Серед майбутніх остарбайтерів були робітники, інтелігенти, колишні студенти й учні старших клас середньої школи, а найбільше – селяни. На ніч цивільно-полонених пасажирів німці зачиняли тяжкими залізними заставками. Вдень двері вагонів лишались відчиненими і на порозі завжди сиділи по черзі невеселі пасажирки. Часом хтось із них намагався почати пісню, але пісня, спалахнувши, майже одразу і гасла.

Інколи транспорт зупинявся посеред поля, бо ж їхали живі люди. І ось, після однієї такої зупинки, з нашого вагону зник чоловік.

То був кремезний селянин у тяжких, незграбних чоботях, на які не зазіхнув жодний німець, бо ті чоботи, мабуть, носив ще батько селянина. Майже увесь час, відколи рушив потяг, кілька годин підряд стояв селянин біля заграшованого віконечка і жадібним зором арештанта дивився на поля. А в очах його світилася туга... Мовчазна, тяжка селянська туга за землю. Можливо, в нього не було ні батька, ні матері, ні жінки, ні дітей і всю його любов, всі думки полонила земля – багатий український чорнозем. Він дивився на землю таким закоханим поглядом, що, здавалось, земля була для нього і матір'ю, і дружиною, і дитиною...

Тож і сумував за тією землею, як русокося киянка Валя сумувала за мамою. В перший же день нашої подорожі Валя сказала мені, показуючи золотий перстень з дорогоцінним камінчиком на своїй маленькій, ще майже дитячій руці (Валі було п'ятнадцять років):

– Це мені мама дала на дорогу... Вона завжди його носила. Просила, щоб я берегла його як пам'ять.

– Бережи.

– А одна жінка вчора сказала мені, що коли маєш такий перстень, то вже ніколи не вернешся додому. Це на розлуку... Я його викину.

– Ти що?

– Викину. Краще я без нього повернусь колись

до мами, ніж із ним...

Валя не докінчила, зняла з руки перстень і задивилась на нього. Я мовчала. Мені було байдуже, що Валя робитиме з перснем. Мені було байдуже, куди їде потяг. Байдуже, назавжди, чи ні, зникає з моїх очей рідна земля українська, байдуже, що буде завтра... Всі почуття немов завмерли.

Моя байдужість в той час була подібна до байдужості хворого на операційному столі, який не відчуває жодного болу під час операції.

Валя викинула перстень в пролітаючі мимо кущі.

– Тю, дурна, - почувся тонкий жіночий голос, – ну й дурна! Золотого персня викинула. Сказано, не знає ціни золоту.

Валя забила в куток вагону, сіла, охопивши руками коліна, і схилила голову. Плакала зовсім нечутно і тільки плечі, здригаючись, свідчили, що дівчина плаче. Не знаю, чи повернулася Валя з Німеччини додому, до мами, за якою так тужила, а той селянин повернувся того ж дня...

На одній із зупинок просто серед поля, коли майбутні "остарбайтери" порозбігались під ріденькі кущики, селянин у старих чоботях вирішив тікати.

Була весна. Пробуджена після довгого зимового сну, розпарена щедрим соняшним промінням і весінними дощами, земля чекала селянських рук. Пишалася своїми безмежними просторами і родючим чорноземом: "Ось я яка! Ідїть до мене, орїть, сїйте, працюйте зрання до вечора і не лякайтесь втоми, не нарікайте на неї. За втому я винагороджу вас багатим, щедрим урожаєм. Поспішайте, уже весна".

І селянин не витримав, пішов на поклик своєї землі.

Не пішов, а побіг в широко розкриті обїями українського степу, як біжить дитина в обїями матері. Та кущі обабіч колїї були занадто ріденькі, а плечі селянина – занадто широкі: його помітили німці. Почулося істеричне "гальт!" і кілька пострілів з рушниці. Але селянин і не думав зупинитися. Швидкими, великими кроками він біг все вперед...

Сотні пар очей прикипіли до кремезної постаті селянина, сотні сердець забилися швидше, тривожніше. Сотні постатей подалися вперед, готові щомиті кинутись слідом за селянином. Тоді озвався кулемет. Одна черга, друга, третя...

Селянин зупинився.

Повільно підняв угору руки, ніби просив допомоги у сонця, похитнувся і впав, обїймаючи рідну землю.

Потяг рушив далі.

OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

Vol. LVII

DECEMBER 2000

Editor: TAMARA STADNYCHENKO

FROM THE DESK OF THE PRESIDENT

Merry Christmas
and a Happy New Year
to all who celebrate
on December 25th
according to the Gregorian calendar.

In December we start a winter cycle of holidays. This is a most joyous season, especially for children for whom the holiday traditions, particularly St. Nicholas Day, are filled with wonder and beauty.

Teachers in the UNWLA preschool program do a wonderful job in preparing our children for the holidays. We wish to thank them for their efforts and skill in teaching about our wonderful traditions. This year, Lesia Dudchenko, the President of the Ukrainian National Women's League in Kharkiv, Ukraine, will bring the tradition of St. Nicholas to school # 3 in Kharkiv, one of the schools where the UNWLA has introduced its "Milk and Roll" program.

We wish that every child had the opportunity to experience the pleasures of the holiday season. Unfortunately, many children will not experience these pleasures. From press releases and other informed sources, we know that there are more and more street children in the cities of Ukraine. They are pushed out of their homes by their mothers; some simply decide to leave their homes because of poverty. It is especially tragic in this season when many of us have so much to celebrate.

The Ukrainian government is a signatory of The Convention on the Rights of the Child which was adopted by the General Assembly of the United Nations on November 20, 1989. Since that time, nothing has been done to protect the street children and the situation is worsening as the number of street children grows. The children, the future of a nation, do what they can just to survive from day to day. This holiday season will not be joyous for them.

A date that became part of Ukraine's history was December 1, 1991. On that date, in an unprecedented referendum, the Ukrainian people proclaimed their desire to be independent. It was a decision that began a new era in the history of a nation. The referendum united the Ukrainian people, and the will of the people was to live in dignity in their own sovereign nation. For us, it was a magnificent moment and for Ukraine, it was an event that was to bring unsurpassed joy for the coming holiday season. Let us hope that as the nation grows in wisdom and experience, it will take greater steps to ensure that all of its children are protected and nurtured as all children should be.

The American people have a history of their own to remember in December. It was on December 7, 1941, that Japanese forces attacked Pearl Harbor. This act united the American people to act and protect the dignity of

this great nation. Many perished during the attack; some were of Ukrainian descent and their names are among those listed on the commemorative plaque which marks the site. The Christmas of 1941 was a bleak time for many American families, but America survived the tragedy and was strengthened by it. We extend to all Americans our most sincere wishes for continued peace and prosperity.

Christmas is the most joyous Christian holiday of the year. It is good to end the year with joy and good to observe the pleasant custom of wishing each other good things for the future, peace, and happiness. In this season of joy and hope, it is also permitted to make a wish for one's own future.

In keeping with the spirit of Christmas wishes, the National Board of the UNWLA and all its members hope to see a long standing dream come true. In 1933, a collection of ethnic attire was purchased by the UNWLA for an exhibition at the World's Fair held in Chicago. The collection came back to New York in 1943, was moved to Philadelphia for a brief time, and was returned to New York in 1959. For several years the collection was housed at the Ukrainian Institute of America. In 1967, the UNWLA founded the Ukrainian Museum. The UNWLA also purchased part of a building on Second Avenue, the space to be shared with the Ukrainian Congress Committee of America. It was in this building that we decided to temporarily house the Ukrainian museum's collection; UNWLA headquarters would temporarily remain at the rented facilities at 108 Second Avenue. Unfortunately, what began as a temporary arrangement, has lasted far too long.

During this joyous Christmas Season, we ask Ukrainian Museum President Olha Hnateyko and the Museum's Board of Directors to move quickly ahead with the long delayed plans for a new museum facility. The best Christmas present we could have would be for the Ukrainian Museum to move into its own building, allowing the UNWLA to finally move into its own home.

LESIA'S AUTUMN IN YALTA

"Try oseni ya bachyla v Yalti" -- Lesia Ukrainka

by Svitlana Kupryashkina

It was blitz-like. I was spending a "barkhtanyi sezon" in Lyvadiya on the Black Sea Coast, the site of the Yalta conference which had divided Eastern Europe many years ago into the spheres of influence that remained intact until very recently. While my husband worked in Kyiv as an advisor to my government on shortcuts to economic prosperity, I was hosted by family friends. The weather was perfect. The water was still swimmable, air cool but not cold, fruits and vegetables at their best. After a summer on scholarship in Washington, D.C., a vacation in Crimea was a rest well earned. I needed it.

Attempts to connect from my laptop to a dial-up server were all futile, so I finally gave up all efforts to go global and settled for a small Internet place at Gogolya 18 -- nice people, good prices, only 10 hryvnia's per hour. One does not stay long online in Crimea. Maybe it's the air or the magnificent sound of sea waves which mesmerizes you whenever you hear it. It felt more natural just to walk and observe the people and the sea. The only newspapers of interest in Yalta were those that emphasized the difficult situation of the only woman in the government who

was trying to get something done in the energy sector. It was hard to decide which was more difficult -- being the only woman in the government or trying to do something about the economy.

A friend introduced me to a hat salon, one of the few in Yalta. It was run by an energetic Crimean Tatar woman. Guladze runs her hat salon and also runs an NGO called "Women for Integration". With seemingly little effort, she sets a superb example of integration by feeding 200 local Jewish elderly at her cafeteria which is located in the same building complex as her hat salon. The program is funded by an Israeli NGO. She treated us to a mouth-watering genuine Tatar meal called chebureki -- fried dough with meat filling preceded by small cups of real coffee a la Tatar. After the meal a discussion ensued about women's NGO's in the region and who was doing what. As it turned out, Guladze knew someone from a local branch of Soyuz Ukrainok. We called right away and reached branch member Oksana Polyschuk, who advised that the best way to meet everyone in the organization, was to come to the Hotel Oreanda that evening where the "Lesyna Osin" literary and

Meeting with Soyuz Ukrainok in Yalta. Author Svitlana Kupryashkina (center). To her left is Svitlana Kocherga, director of Yalta's Lesia Ukrainka Museum; to her right is Bohdanna Shevchuk, president of Soyuz Ukrainok of Yalta.

cultural festival was being held.

It was a festival indeed! Yalta's Mayor Marchenko opened the event by reading a welcoming address from President Kuchma to participants. The mayor confided that he had been introduced to Lesia Ukrainka's poetry in a school book given to him by his mother in 1954. The festival itself was the culmination of six years of amateur organizing efforts; since 1994, the group has hosted a series of mini-festivals held at different times in different places to honor Lesia Ukrainka. This year, they decided to launch an annual "Lesyna Osin" festival.

The concert I attended featured Nina Matvienko and her Zoloti Klyuchi (Golden Keys) trio. The concert hall at the Hotel Oreanda was full. People were festively dressed; many came with children. The event attracted local media attention.

At the end of the evening, we went out for coffee with the soyuzanky. It was interesting to learn about their new and exciting initiatives. The president of Soyuz Ukrainok of Yalta is Bohdanna Shevchuk who told us about a new Ukrainian school which has recently opened. The biggest issue for Ukrainians living in Yalta was to have a Ukrainian language school. Local decrees in the Crimean Autonomous Republic have routinely promoted Russian-language schools because the republic is considered to have the largest share of Russian population in Ukraine and its Russian population has always lobbied for Russian language schools. Now, the soyuzanky told us, things were starting to move in the right direction. The school, though a major breakthrough for the Ukrainian community in Yalta, is badly in need of books. An appeal was recently signed by members of Soyuz Ukrainok against the general use of history texts used

in many other schools which continue to promote a "wrong interpretation of facts and events".

In their efforts to promote historical accuracy, members of Soyuz Ukrainok of Yalta have also signed petitions to open a Ukrainian Women's Room in the museum of women-martyrs which is housed on the site of the former Ravensbruck concentration camp in Germany.

Bohdanna Shevchuk also reported on the status of the "Moloko and Bulochka" initiative launched by the UNWLA. The Yalta branch has received \$2,000.00 for carrying out this program in the newly opened Ukrainian school. When they learned I was writing an article for *Our Life*, the Soyuzanky asked me to send their regards and express their gratitude to all contributors to this program. Cases of children fainting from hunger in their classes are common in Ukraine nowadays, so the UNWLA initiative was badly needed and is greatly appreciated.

The soyuzanky know quite a bit about the UNWLA. They receive copies of *Our Life* and admire the ability of Ukrainians abroad to maintain and cherish the treasures of language and culture which are sometimes forgotten at home. The Yalta branch of Soyuz Ukrainok can be contacted in care of President Bohdanna Shevchuk, 7 Nyzhnyo-Slobidska St., Apt. 5, Yalta, Crimea, Ukraine, by telephone at (380-654) 32-91-84 or by fax at (380-654) 32-15-75.

The author, currently residing in Kyiv, was Regional Exchange Scholar in the Kennan Institute at the prestigious Woodrow Wilson Center for Scholars in Washington, DC. While working on an independent research project, she served as Director of the Ukrainian Center for Research on Women.

ECO NEWSLETTER: A BRIEF HISTORY OF THE EPA

By Martha T. Pelensky, PE,
Chairperson - Ecology/Environment

Dear Friends:

In our last Newsletter, the Environmental Protection Agency (EPA) was discussed in terms of its duties to the public, its overall structure and its scope of activities. While the EPA initials do not have the same “brand name recognition” or emotional connotation as the IRS (Internal Revenue Service) or the INS (Immigration and Naturalization Service), its impact and influence on our lives cannot be overstated. Therefore we should become familiar with how, when and why it came into being. The EPA became an official governmental entity on December 2, 1970 when President Richard M. Nixon signed it into law. This momentous event was a culmination of a long sequence of events.

The American back to nature movement dates back to mid-19th century as a result of the environmental degradation caused by industrialization. The most prominent literary works addressing that matter were Herman Melville’s *Moby Dick* (1851) and Henry David Thoreau’s *Walden, or Life in the Woods* (1854). Other writers concerned with the environment were John Burroughs and John Muir. President Theodore Roosevelt, a rugged outdoorsman, came to symbolize the campaign of conservation. During the Great Depression of the 1930’s several major conservation programs were launched as part of the New Deal. After the prosperity and runaway consumerism of the Fabulous Fifties, came the Turbulent Sixties. The counter-culture of the 1960s, for all of its faults and excesses, forced us to take a look at ourselves and at our relationship with our surroundings.

In the 1960s, a brain trust called *The Club of Rome* came into being. It published a study entitled *The Limits to Growth*, based on world-wide demographic growth projections and their effect on the global economy and environment. It painted a disturbing picture of the effects of unchecked population growth, especially in developing countries, on local and global economy and the inherent pressures on the natural resources and the environment, and on the increasingly deteriorating environment in highly developed countries. In 1962, Rachel Carson’s *Silent Spring*

was published. Carson was a marine biologist who spent her career working for the US Fish and Wildlife Service and her book was a quietly shocking tale about the effects of pesticides on man and nature. It caused furor and controversy and helped galvanize the nation into action. Another highly visible phenomenon was the defoliation of the jungles of Indochina during the Vietnam War and the subsequent consequences of Agent Orange.

Yet another sign of the times was an uncaptioned cartoon that appeared in 1969 shortly after the successful moonwalk. It showed a space rocket being launched from a garbage heap. Highly visible environmental problems in the U.S. included the “Burning Cuyahoga” river in Cleveland, Houston Ship Channel, Love Canal, the dying Great Lakes, the smog-choked basin of greater Los Angeles, and the Chesapeake Bay overflowing with untreated sewage.

Such events and cross-currents did not go unnoticed by the politicians. Presidents Kennedy and Johnson sensed the groundswell and added environmental matters to their speeches and legislative programs. President Nixon was somewhat ambivalent; he vetoed the second Clean Water Act, but he also approved and directed a succession of sweeping measures which vastly expanded federal protection of the environment.

In late 1969, Congress passed the National Environmental Policy Act (NEPA) whose intent was to “create and maintain conditions under which man and nature can exist in productive harmony” and “to assure for all Americans safe, healthful, productive, esthetically and culturally pleasing surroundings”.

As a sign of the times the first Earth Day was celebrated on April 22, 1970- an event that has been repeated annually to this day with ever greater participation and awareness. Public awareness and interest in environmental issues led President Nixon to conclude in 1969 that “a strong, independent agency” be established and so the EPA was born. Its mandate would be to establish and enforce environmental protection standards, conduct environmental research, and provide assistance to others combating environmental pollution. The agency would also assist the Council on

Environmental Quality (CEQ) in developing and recommending to the President new policies for environmental protection.

The first EPA Administrator was a 38-year old Assistant Attorney General, William D. Ruckelshaus. His was the formidable task of organizing the various EPA units originating from different Departments, Programs, Councils, etc., into one coherent unit. Endowed with extraordinary leadership qualities and charisma, he was soon nicknamed “Mr. Clean” and “The Enforcer”. The initial EPA staff comprised some 5,600 persons who were highly skilled, competitive, and fiercely protective of their former turfs. Only a managing genius like Ruckelshaus could transform such a diverse group of individuals into a cohesive and an efficient team.

From the outset, the EPA took a philosophical organizational approach, grouping the air and water program under a single Assistant Administrator for Media Programs. Manmade pollutants like pesticides, radiation and solid waste would be headed by another Assistant Administrator. This was only the beginning of a lengthy trial-and-error process.

In order to organize EPA into the agency that it is today, two main difficulties had to be faced and overcome. First was the fact that many EPA officials still maintained the mindsets of and/or loyalties to their former Departments and agencies. The second and more complex problem was delineating the jurisdictional boundaries of Federal and State governments. The concept of centralism vs. federalism is imbedded in American political thought and this situation was taken advantage of for years by interested parties (mostly industry) who had more clout over state and local jurisdictions than over federal agencies.

On the other hand there was the presidential mandate to view “the environment as a whole” and to treat “air pollution, water pollution and solid wastes as different forms of a single problem. In the course of time the various EPA programs became separate administrative units headed by Assistant Administrators.

Eventually, Research, Enforcement, and Management departments, also headed by Assistant Administrators, were created. From the outset the approach was that of decentralized management. The EPA would take the enforcement initiative as a last resort when the local authorities reached an impasse. It would act as a “gorilla in the closet” to frighten polluters and their local watchdogs into action – the enforcement bite was stronger than the legislative bark.

From the beginning, the EPA faced the problem of how to balance the demands for protection of

human and environmental health against legitimate economic demands. An additional consideration has been the relationship between industry and its contributions to the political life and its influence on the legislation and the enforcement of our environmental laws. Such are the facts of our political and economic life.

Despite early organizational difficulties and assorted political and economic issues, the EPA has had considerable success, not only in giving Americans a cleaner and safer environment, but in inspiring grassroots awareness and environmental activism. Listed below are the highlights of environmental events that took place during the past thirty years of the EPA’s existence:

- 1970** The first Earth Day is celebrated by twenty million people.
- 1971** Restriction of use of lead-based paint.
- 1972** DDT, a cancer causing pesticide, is banned and a movement to clean up the Great Lakes is begun.
- 1973** Start of program to phase-out leaded gasoline.
- 1974** Regulation of quality of drinking water begun.
- 1975** Congress establishes fuel economy standards for cars, resulting in the introduction of catalytic converters.
- 1976** The Toxic Substances Control Act is signed into Law regulating hazardous waste from its production to its disposal.
- 1977** President Jimmy Carter signs the Clean Air Act Amendments to protect air quality in national parks and wilderness areas.
- 1978** CFCs propellants in aerosol cans are banned because CFCs destroy the ozone layer, which protects the earth from harmful ultraviolet radiation.
- 1979** Three Mile Island nuclear power plant accident near Harrisburg, Pennsylvania, increases awareness and discussion about nuclear power safety. EPA and other agencies monitor radioactive fallout.
- 1980** EPA develops a nationwide program for toxic waste site cleanups under the new Superfund law and compiles a list of the most hazardous toxic sites in the US.
- 1981** Report finds that acid rain is intensifying in Northeastern United States and Canada.
- 1982** Congress enacts laws for safe disposal of nuclear waste. A PCB landfill protest in North Carolina begins the environmental justice movement.
- 1983** EPA encourages homeowners to test for radon gas, a leading cause of lung cancer.
- 1985** Scientists report that a giant hole in the earth's ozone layer opens each spring over Antarctica.
- 1986** Congress declares the public has a right to know when toxic chemicals are released into air, land,

and water.

- 1987** The United States signs the Montreal Protocol, pledging to phase-out production of chloro-fluorocarbons (CFC's) used in refrigerators and air conditioners.
- 1988** Congress bans ocean dumping of sewage sludge and industrial waste.
- 1989** The "EXXON *Valdez*" oil supertanker spills 11 million gallons of crude oil in Alaska's Prince William Sound.
- 1990** President Bush signs the Pollution Prevention Act, emphasizing the importance of preventing, not just correcting, environmental damage.
- 1991** Federal agencies begin using recycled content products.
- 1992** EPA launches the Energy Star Program, to help consumers identify energy efficient products.
- 1993** EPA reports secondhand smoke contaminates

indoor air, posing serious health risks to nonsmokers.

- 1994** EPA launches Brownfields Program to clean up abandoned, contaminated sites for productive use.
- 1995** EPA launches incentive-based acid rain program to reduce sulfur dioxide emissions.
- 1996** Congress enacts the Food Quality Protection Act to tighten standards for pesticides used to grow food.
- 1997** President Clinton signs Executive Order to protect children from environmental health risks, including childhood asthma and lead poisoning.
- 1998** EPA's Web site, <http://www.epa.gov> provides the public with important information on air quality, water quality, toxic releases, drinking water safety, and waste for each zip code.
- 1999** President Clinton announces new emissions standards for cars, sport utility vehicles, minivans and trucks.

THE IMMIGRATION HISTORY RESEARCH CENTER

by Olha Trytyak,
UNWLA Archives Committee Chair

The Immigration History Research Center (IHRC) at the University of Minnesota conducts research on the history of American immigration. It is a leading repository of the source of material on immigration and ethnicity, containing the records of 24 ethnic groups primarily of European origin.

The Center serves scholars within and outside the United States. Its extensive educational program is carried out by means of student exchanges, press releases, newsletters, correspondence with representatives of ethnic communities and institutions, public lectures and many other initiatives.

The IHRC's collections include printed, manuscript and audio-visual materials. Its print collection consists of 25,000 books and pamphlets and over 900 newspaper titles. The manuscript holdings consist of some 900 collections which typically include the personal papers of community leaders, journalists, service agencies, publishing companies and many others.

The Ukrainian American Collection at the IHRC is considered to be the largest collection of primary and secondary source material in the United States on the Ukrainian American experience. It relates primarily to the period of Ukrainian migration from the end of World War One to the present. Its monograph collection numbers nearly 4,400 volumes and includes autobiographies, community histories, Ukrainian history, literature, art, religion and political archives among many other topics. Among some 650 titles of its serial holdings are all major Ukrainian periodicals, and ca 100 newspaper titles including *Ameryka*, *Narodna Volya*, *Ukr. Narodne Slovo*, and *Svoboda*, the latter being indexed at the IHRC.

Manuscript collections consist of records of various Ukrainian American organizations, such as the United Ukrainian American Relief Committee, the Ukrainian Congress Committee, Minnesota Branch, and personal papers of various community and religious leaders, social and political activists and many others.

The holdings of the IHRC are available for research use Monday through Friday and Saturday by appointment. For additional information write to Immigration History Research Center, Ukrainian American Collection, 311 Elmer L., Andersen Library, 222 21st Avenue South, Minneapolis, MN 55455-0439. Telephone: 612-625-4800, fax: 612-626-0018.

FAVORITE CHRISTMAS EVE RECIPES

CHRISTMAS EVE BORSHCH

3 pounds of red beets
2-3/4 quarts of water
2 tablespoons salt
2 large onions
2 large carrots
2 parsley roots
1/4 pound celery root
1 oz dried wild mushrooms in a cheesecloth sack
3 bay leaves
20 whole peppercorns in cheese cloth sack
2 oz. garlic (about 7 cloves)
1/2 cup ketchup
juice of 1/2 lemon
4 tablespoons of olive oil

Peel and rinse vegetables and set aside 1 large beet. Place first 11 ingredients in a six quart stock pot, bring to a boil and simmer for about 40 minutes until the beets are well cooked. Remove peppercorn sack and discard. Remove mushroom sack, take out cooked mushrooms and save. Remove vegetables. (These may be used for another dish). Save liquid.

Grate on a large grater the large beet you set aside and saute in three tablespoons olive oil until soft. Add to it one half cup of ketchup and blend well. Add this mixture to borshch liquid. Chop cooked wild mushrooms and add to liquid. Add lemon juice. Let the borshch rest.

Just before serving, finely chop one small onion and saute till golden brown in one tablespoon olive oil. Add to borshch. You will have about ten 3/4 cup servings.

UZVAR

One bag Sunsweet dried fruit mix
3-6 slivers of lemon zest
1/4 to 1/2 cup dried cherries
1-2 tablespoons sugar (optional)

Place ingredients in pyrex bowl. Bring approximately 2 cups of water to boil. Pour boiling water over fruit (enough to cover). Allow fruit to stand overnight, refrigerate when cool. Taste before serving. Add water if too sweet or intense in flavor.

KUTYA

3 cups cracked wheat
3 quarts water
1/2 teaspoon salt (optional)
1/2 to 1 cup poppy seeds
1/2 to 1 cup honey dissolved in water (1 part honey to 2 parts or more water)
1/2 cup chopped walnuts

Wash and soak wheat overnight. Cook the wheat in the same water in which it soaked. Bring to boil, then lower heat to simmer. Cook for 3-4 hours, until the kernels burst open. Stir frequently and add more water if needed. Toward end of cooking add salt. Set aside to cool. Discard the starchy skin before adding other ingredients.

Scald poppy seeds with boiling water and simmer for 3-5 minutes. Drain well in cheese cloth or fine sieve. Grind twice with the finest blade of a food chopper. Set aside.

Boil 1 part honey to 2 parts water. Cool. Combine syrup with wheat. Stir in ground poppy seeds and chopped nuts.

MUSHROOM GRAVY

6-8 mushrooms from Europe
2 tablespoons oil
1 onion finely chopped
Another 2 tablespoons oil
2 tablespoons flour
Salt and pepper to taste

Wash mushrooms thoroughly and soak for 2-3 hours or overnight. Cook in a covered sauce pan on low heat for 30 minutes or until soft. Chop cooked mushrooms and save liquid. Saute onion in 2 tbsps. oil, add chopped mushrooms and liquid, salt and pepper to taste. In a heavy skillet, brown lightly 2 tbsps flour in oil, stirring constantly. Dilute with cold water and add to mushrooms. Bring to a boil and serve.

Borshch recipe contributed by Dzvinka Zacharchuk (Branch 67, Philadelphia). Kutya recipe submitted by Nadia Liteplo from UNWLA Branch 30, Yonkers, New York. Mushroom Gravy recipe submitted by Luba Kinach (Branch 106, Hartford). Uzvar recipe contributed by Renya Ciuk (Branch 82, Philadelphia). Additional Christmas recipes will be published in January issue.

SUBJECT INDEX TO VOLUME LVI - 2000

Arts and Literature

The First Ukrainian Studies Scholar in the Anglo-phone World 4:13

Books

Anna Reid: *Borderland* 2:21
In the Dark of the Night 5:14
Two Lands: New Vision 7-8:13

Branch News

Branch 30 Hosts Membership Social 4:15
Branch 78 Hosts Icon Exhibit 6:16
Branch 29 Participates in Illinois Tribute 6:17
Branch 98 - A Report 10:12

Ecology

Ecology-Environment 2:18
Eco Newsletter: Chernobyl 4:11
A Word About the EPA 7-8:11
Brief History of EPA 12:16

Education

Ukrainian Books for Preschoolers 5:15
Ukrainian Language in the Diaspora (I) 9:9
Ukrainian Language in the Diaspora (II) 10:13

Food

Favorite Christmas Recipes 12:19

General

Letters to the Editor 2:22
Motherhood 5:13
Back to School Crafts 9:12
Letter from Illinois Governor Ryan 11:15
Immigration History Research Center 12:18

Health

Medicine in the New Millennium 1:16
Understanding Estrogen 2:22
Oh My Aching Back 3:20
Acupuncture 4:16

Take Two Aspirins 5:16
Health and Environment in Ukraine 6:14
Outsmarting Summer Ailments 6:18
Ah Choo 7-8:14
Why Am I Always So Tired? 10:16
An Ounce of Prevention 11:20

Life in the Diaspora

The Pyrohy Ladies 2:19
Lesia's Beauty Shop 2:20
The Trouble With Propaganda 3:19

People

Mary Siwak: A Tribute 2:17
Birthday Greeting to Barbara Michaluk Gruchowsky
11:19

Poetry

For Chernobyl 4:10

Short Stories

Blow Ball Kul'baba 3:17

Ukraine

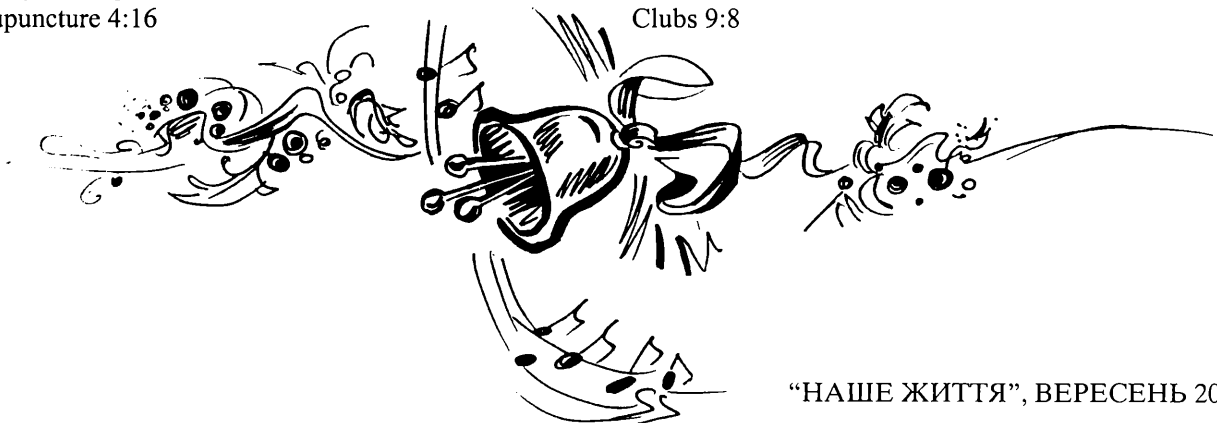
A Visit To Utoropy 11:16
Lesia's Autumn In Yalta 12:14

Ukrainian National Women's League of America

From the Desk of the UNWLA President 1:11, 2:15,
3:14, 4:9, 5:9, 6:11, 7-8:9, 9:5, 10:9, 11:14, 12:13
News from UNWLA Headquarters 2:15, 3:15, 4:9,
5:10, 7-8:10, 9:7, 10:11
News from UNWLA Scholarship Program 1:14
Lessons of History - UNWLA's Diamond Jubilee 3:16
Woman in a Kaleidoscope 5:11

Women's Organizations

NCW/USA Honors its Presidents 1:12
WFUWO Annual Meeting 1:15
109th Convention of General Federation of Women's
Clubs 9:8

СОЮЗОВІ УКРАЇНОК АМЕРИКИ 75 ЛІТ!

ГОЛОВА СУА Ірина Куровицька

Веселих Свят та щасливого Нового Року усім, хто святкує за новим календарем!

У грудні розпочинаємо зимовий цикл святкування. Особливо це радісний час для наших малят, які чекають цілий рік на красну днину – день св. Миколая. Учительки у світличках СУА вміло приготувляють наших малят до святкового дня. Їм складаємо щиру подяку за терпеливість, вирозуміння та вміння передати малятам гарні українські традиції у відзначенні дня святого Миколая, різдвятих та інших свят. Кожна дитина повинна пережити цей радісний час, де б вона не була. Голова Союзу Українок Харкова Леся Дудченко вперше проведе день св. Миколая у школі ч.3, де проходить програма “Молоко і булочка наймолодшим школярам України”. На жаль, ще багато дітей в Україні і в цьому році не будуть мати нагоди пережити радісних свят. Це доля безпритульних дітей в Україні, яких стає щораз більше і більше у містах України. Вони живуть у тяжких обставинах, виконують різні роботи. Є випадки, коли сама мати благословить дітей на втечу. Яка втрата для держави, що підписала документ ООН “Конвенція прав дитини”. Хто про них дбає, коли батьки не можуть, уряд не хоче, ніхто не турбується, і підписаний державою документ ніхто не реалізує. У святкову зимову пору багато дітей не відчують свого дитинства та не будуть мати нагоди пережити щасливих святкових днів. До грудневих святкувань долучилася радісна подія історичного характеру для українського народу – всенародний референдум України 1 грудня 1991 р. Ми всі, що дочекались цього незабутнього акту, мали неймовірне щастя бути свідками творення нової доби, яка є здобутком усього народу України.

Для американського народу у грудні вписана сумна дата в історію країни – подія, яка сталася 7 грудня 1941 року: Японія атакувала Перл Гарбор на Гавайях. Ця подія заскочила американський народ, розбудила у нього почуття патріотизму, об’єднала до спільної громадської

боротьби проти загарбника. Серед полеглих знайдено багато імен українського походження, воєнків, імена яких увіковічені на пропам’ятній таблиці.

25 грудня святкуємо Різдво Христове. Це найбільш радісне свято у християнському світі. Це прекрасний спосіб закінчувати рік та взаємно бажати гарних успіхів у майбутньому. Сьогодні ми бажємо усім в Америці миру і розвитку на довгі роки.

Головна Управа та членки СУА мають особливе бажання завершити почин СУА, який розпочався із закупленою у Львові 1933 р. колекцією народного мистецтва для світової виставки в Чикаго. Після закінчення виставки колекцію перенесено до Нью-Йорку, у 1943 році до Філадельфії, 1959 р. знов повернено до Нью-Йорку, де вона зберігалася у приміщенні Українського Інституту Америки. 1967 р. СУА заснував Український Музей та на спілку з УККА в Нью-Йорку закупив частину дому, який передав на тимчасове користування музеєві, маючи 51 відсотків. У 1976 р. Український Музей передано громаді, однак СУА бажє надалі допомагати довершити це велике діло.

Бажаємо голові Олі Гнатейко та цілому прововоді Українського Музею у Нью-Йорку успіхів, щоб якнайшвидше завершити будову нового приміщення і щоб закуплена колекція могла нарешті опинитися у своїй власній хаті! А СУА замешкав у своєму домі.

Христос Рождається!

ДІЯЛЬНІСТЬ ОКРУГ І ВІДДІЛІВ

ЗОВНІШНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ В ЮВІЛЕЙНОМУ РОЦІ

З нагоди 75-ліття Союзу Українок Америки та 60-ліття Округної Управи СУА в Нью-Йорку 1-го жовтня ц. р. відбулася товариська інформаційна зустріч голови СУА Ірини Куровицької та референтки Суспільної Опіки СУА Надії Шмігель з українською громадою Нью-Йорку.

Відкриваючи зустріч, голова Округної Управи Надія Савчук відзначила, що упродовж свого існування Союз Українок Америки постійно турбується українською людиною від малечі до бабусь, сиротами, школярами та студентами, шпиталями в будь-якій частині земної кулі.

Ведуча програми культурно-освітня референтка Стефанія Косович надала слово голові СУА Ірині Куровицькій.

Голова СУА свою доповідь присвятила зовнішній діяльності СУА у 75-му році існування нашої організації. Члени Головної Управи СУА, за словами Ірини Куровицької, відбули ряд ділових поїздок в Україну, Фінляндію та Бразилію. У травні делегація СУА брала участь у Форумі Української Всесвітньої Координаційної Ради (УВКАР), на який до Києва з'їхались українці з цілого світу. Завданням УВКАР є збереження української ідентичності в усьому світі. На цьому Форумі голова СУА виступала з доповіддю про працю СУА за 75 років, а також запропонувала прийняти Союз Українок Америки до складу УВКАР. Ірина Куровицька розповіла про зустріч в Києві з головою СУ України Атеною Пашко, де обговорювалось питання утворення Всесвітньої Організації Союзу Українок.

Ірина Куровицька зупинилась докладніше на поїздки в Україну разом з референткою Суспільної Опіки СУА Надією Шмігель у зв'язку з найновішою акцією СУА "Молоко і булочка наймолодшим школярам України". Були відвідані школи ч. 3 у Харкові та ч. 21 у Львові". В нашій присутності діти одержували булочку і молоко, – повідомила голова СУА, – за що були дуже вдячні". Наші союзнянки зустрічалися з головою СУ Харкова Лесею Дудченко, а також мали виступ на місцевому телебаченні.

*Зліва: Стефанія Косович, Надія Шмігель,
Ірина Куровицька, Надія Савчук, Люба Більовицук*

Надзвичайно цікаву розповідь голови СУА почули присутні про Міжнародну Асамблею Всесвітньої Ради Жінок, яка відбулася у Фінляндії. СУА на ній представляла Ірина Куровицька та перша заступниця голови СУА Марія Томоруг. Від України слово мала голова Національної Ради Жінок України Голубева, яка виступала англійською мовою. Зате голова СФУЖО Оксана Соколик свій привіт виголосила українською і англійською мовами. Вперше за 112 років існування цієї міжнародної організації на її Форумі звучала українська мова.

Ірина Куровицька поділилась своїми враженнями також від поїздки до Бразилії, яку відвідала в серпні ц.р. разом зі стипендійною референткою СУА Любою Більовицук (див. журнал "Наше Життя" ч.10 за 2000 р.).

Присутні на цій зустрічі, а їх була повна зала, дружніми оплесками подякували голові СУА за змістовну і вичерпну відповідь.

Опісля референтка СО СУА Надія Шмігель виголосила доповідь на тему "Історія благодійної праці СУА та спостереження з поїздок в Україну". Доповідачка повідомила, що Союз Українок Америки займається харитативною службою від часу свого заснування, тобто з 1925 р. Через роки політичного змагання за українську державу та збереження української культури та ідентичності, у часи війни та економічних криз СУА рік за роком невтомно

допомагає українцям як в Україні, так і в інших державах – скрізь, де живуть українці. В 1933 році було організовано Комітет Допомоги Жертвам Голоду. У 1945-му р. було створено Фонд Матері і Дитини. Відділи СУА допомагали родинам політичних в'язнів, жіночим угрупованням, інвалідам війни, освітнім і навчальним закладам, втікачам ДП. Допомога йшла харчами, одягом, грошми. У 1945 р. створено також Фонд СУА “Бабусі”, який існує до сьогодні. 1984 р. утворено Фонд Медичної Допомоги Дітям, метою якого є надання коштів на лікування хворих дітей. Від 1990 р. цей Фонд присвячує головну увагу хворим дітям в Україні від трагічних наслідків Чорнобильської катастрофи. У 1996 р. цей Фонд перейменовано на Фонд Чорнобиля СУА. В Україну доставлено медикаменти, діагностичні прилади, медичне устаткування на сотні тисяч доларів, які по-жертвували наші союзники. Негайно відгукнулася референтура Суспільної Опіки СУА на несподівану повинь у Закарпатті 1998-99 рр. Надія Шмігель висловила признання і подяку за багаторічну жертвну працю колишній референтці СО СУА Лідії Черник.

У другій частині доповіді доповідачка поділилася своїми враженнями від поїздок по Україні, які вона здійснила у травні ц. р. за власні кошти. Метою цих поїздок були відвідини тих шкіл, де впроваджується нова акція СУА “Молоко і булочка наймолодшим школярам України”. В українській школі Харкова безкоштовні сніданки одержують 420 дітей початкових клас, а у Львові – 300 дітей. Починаючи з

вересня 2000 шкільного року СУА починає програму сніданків в єдиній українській школі Ялти в Криму. Ця школа нараховує 124 учні і має вісім клас. Голова СУ в Ялті Богдана Шевчук розповіла гостям про важкі умови навчання та виховання учнів у зросійщеному середовищі. Незважаючи на це, вчителі та батьки відзначають з дітьми традиційні релігійні свята та роковини відомих діячів науки та культури України. В Полтаві Надія Шмігель зустрілася з головою місцевого СУ Оленою Вовненко, вчителькою української мови, яка розповіла, що українські школи відіграють важливу роль в закріпленні національної свідомості і національної гордості дітей. У Львові спостерігала за першими кроками Союзу Українок в наданні кредитів жінкам на власні малі підприємства. Це робиться через Кредитівку у Львові, але з допомогою СУА, в основному, з допомогою грантів. “Взагалі, розвинути власний бізнес в Україні неймовірно важко”, – повідомила доповідачка. В цілому, за словами Надії Шмігель, враження від діяльності союзниць в Україні надзвичайно позитивні, – відновилися насага і надалі працювати для розвитку і добра незалежній Україні. Закінчуючи надзвичайно цікаву і насичену фактами доповідь, Надія Шмігель висувала що СУА у тісній співпраці зі СУ України може гордитися процесом відродження нашої Батьківщини, в якому наші союзники беруть активну участь.

Лідія Баб'юк.

ПРАЦЯ 78-го ВІДДІЛУ СУА ім. ОЛЕНИ СТЕПАНІВ У ВАШІНГТОНІ

Відділ нараховує 44 членки, голова – Марта Терлецька. Упродовж 1999 – 2000 рр. Відділ влаштував ряд цікавих імпрез. 15-го травня ц. р. відбувся дуже успішний “веселий вечір – аукціон” для широкого загалу. На вечорі виступала сопрано Мар'яна Винницька при акомпаньяменті композитора Мирослава Скорика. Ведучий Тарас Хархаліс з притаманним йому гумором провів аукціон мистецьких виробів, подарованих членками Відділу. Під час Конвенції СУА у Чикаго 1999 р. дві наші членки увійшли до складу Головної Управи СУА – Мотря Слоневська та Марта Богачевська-

Хом'як. Голова Відділу М. Терлецька була учасницею Конференції українсько-американських організацій в Арлінгтоні, Вірджинії У грудні відбулася наша традиційна передріздвяна зустріч, а нашими особливими гістьми були членки 80-го Відділу з Балтімору. Наша цього-річна участь у різдвяному базарі при соборі Св. Родини, як і щороку, увінчалася успіхом. На авторському полуденку 19-го березня ц. р. громада зустрілася з М.Богачевською-Хом'як – редакторкою книжки “Мілена Рудницька – статті, листи, документи” а також авторкою книжки “Return to Ukraine” Анею Савадж. 15 і 16

квітня Відділ влаштував виставку-продаж ікон мисткині Дарії Кульчицької з Клівленду. Серед численних гостей була дружина посла України в США Людмила Грищенко.

Вже багато років, завдяки старанням виховної референтки, наш Відділ утримує світличку при школі українознавства. Веде світличку Зірка Гарабач з допомогою Зені Хоми-Томсен. П'ятнадцятеро дітей приготували гарну програму для шкільного свята Миколая, на День матері та на закінчення навчального року.

Відділ утримує сиротинець Сестер Васи-

ліянок у Тернополі, яким керує Мати Михаїла Байда. Виховна референтка М. Базарко посилає їм щорічно по два пакунки із шкільним приладдям, вітамінами, ласощами, одягом та іншим. Сиротинець має 15-20 дітей від трьох до шістнадцяти років. Два останні роки діти їздили на прощу до Зарваниці. Відділ також допомагає стипендіями двом учням середньої школи на Херсонщині, листується з ними скарбник нашого Відділу Христина Пацлавська.

Христина Шипилява,
пресова референтка.

ЦЕНТР ДОСЛІДЖЕНЬ ІСТОРІЇ ІМІГРАЦІЇ

Центр досліджень історії імміграції (ЦДІ) – це відділ при університеті Міннесоти, присвячений вивченню історії американської імміграції.

ЦДІ є одним з провідних архівно-бібліотечних джерел щодо імміграції та етнічних справ. ЦДІ збирає й зберігає матеріали для дослідження 24 етнічних груп, які походять зі Східної, Центральної, Південної Європи та Близького Сходу. Хоча вони відрізняються одні від одних релігією, культурою, мовою, всі вони були “новими іммігрантами”, які приїхали до США під час т. зв. “великого переселення народів”, найбільш інтенсивного від 1880 до 1920 років.

ЦДІ доступний науковцям у США та інших державах. Він інформує зацікавлених бюлетенями, повідомленнями в пресі, виступами в мас-медіа, обмінюється студентами, науковцями та дослідними матеріалами, підтримує зв'язок з представниками інституцій та організацій етнічних громад, влаштовує конференції, виставки, лекції.

“Приятелі ЦДІ” – це самостійна група, яка допомагає у всіх цих стараннях, підтримуючи зв'язок з етнічними групами.

Колекція ЦДІ містить рукописи, друковані та відео-матеріали національного та місцевого походження. Друкована колекція нараховує 25,000 книжок та брошур, понад 3,000 серійних заголовків і понад 900 заголовків преси. Більшість цих видань походить з етнічних видавництв США та Канади з кінця XIX ст. до сьогодні. Є серед них академічні й популярні видання університетів, інших видавництв, є також близько 900 збірок рукописів.

Звичайна особиста колекція включає

матеріали громадських провідників, священиків, журналістів, а також матеріали братських організацій та видавництв. Відеозвукові матеріали є ще невеликою частиною архіву, яка, щоправда, швидко зростає.

Українсько-американська колекція в ЦДІ є однією з найбільших і найбагатших збірок з українсько-американського життя в США. Більша частина колекції стосується періоду переселення українців після Першої світової війни дотепер. Збірка монографій нараховує 4,400 одиниць: автобіографії, історію церков, організацій, громад, історію України, літературу, релігію, фолкльор, українсько-канадську історію та політичну діяльність.

Велика кількість серійних видань включає 650 заголовків, наприклад, “Альманах Братського Союзу”, “Наше Життя”, (СУА), та “Сучасність”. Між заголовками серійної преси найчисельнішими є “Америка”, “Народна Воля” й “Українське Народне Слово”, найстаршим – щоденник “Свобода” (1893 по 1907 рр. в індексі).

Збірка рукописів складається з архівних матеріалів українсько-американських організацій: ЗУАДК-у, ТУСМ-у, Українського Братського Союзу, “Провидіння” Ветеранів 1-ої Дивізії Української Національної Армії, Українського Золотого Хреста та ін. Приватні архіви в ЦДІ складають українські громадські діячі та письменники.

Доступ до ЦДІ від понеділка до п'ятниці, а у суботу – за домовленістю.

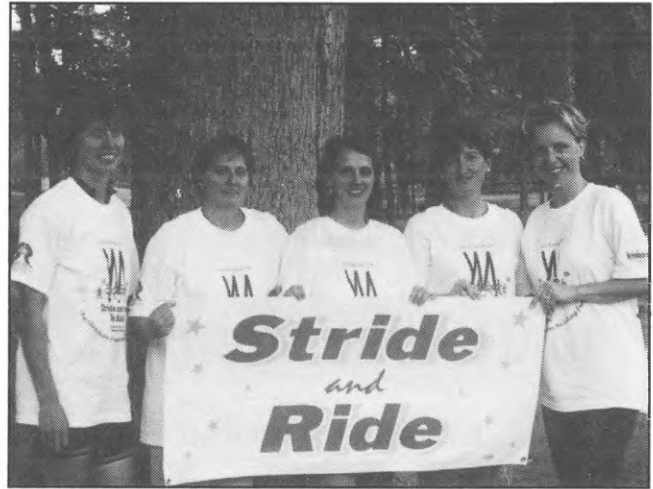
У справі колекцій та програм можна звертатися за тел. (612) 623-4800.

Ольга Тритяк,
референтка Головної Управи СУА

МОЛОДІ ЖІНКИ ПРАЦЮЮТЬ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

Цікава й небувала в українській громаді околиці Нью-Йорку імпреза, прибуток з якої призначено на Фонд будови Українського Музею, відбулася в неділю 24-го вересня ц. р. у стейтовому парку Рингвуд, Н.Дж. “Вакатон-байкатон” для пішоходів і гірських роверистів був зорганізований групою молодих жінок під гаслом “Ми зібрались для Українського Музею” – “Stride & Ride for the Ukrainian Museum”. Згуртувавши дітей, молодь, родичів та старших осіб, організатори бажали зацікавити працюю Українського Музею і створити всім – від найменших до найстарших – нагоду допомогти зібрати кошти для будови нового доконечно потрібного приміщення музею.

Незважаючи на те, що день почався зі зливи, ентузіясти УМ – пішоходи та роверисти прибули на призначене місце завчасу, а при реєстрації отримали приготовані спеціально до цього дня сорочки з відзнакою УМ. Присутні розділилися на дві групи. Молодь на гірських роверах під опікою досвідчених роверистів поїхала на стрімкі стежки семимильної траси гористими лісами. Друга, більша група, подалася мальовничими доріжками на тримилеву прогулянку. Були тут малюта у візочках, школярі, родичі, дідуся і бабусі. Всі завзято крокували оглядаючи старі садиби, давній запущений цвинтар, ставок з млином, що чергувалися з мальовничим осіннім лісом та полями. Коли спрагнені, голодні і втомлені повернулися на головну площу, розпочався пікнік, а відтак відбиванка для молоді та різні ігри для дітей. Приїхали також гості, щоб своєю присутністю заявити підтримку УМ та організаторам. Музика й дотепи ведучого Романа Василика підсилювали веселий настрій. Розпочалася розважальна програма, центром якої було роздавання нагород за найбільшу кількість придбання фондів для УМ. Перші нагороди отримали Мелася Соневицька (два квитки на “Маланку 2001р.” в УМ) та Марічка Алиськевич (два квитки на зустріч Нового Року в Українському Інституті). Були також інші нагороди і виграші. Кульмінацією стала хвилина, коли організатори зустрічі оголосили, що зусилля роверистів та пішоходів принесли для музею близько 27 тисяч доларів (тепер ця сума досягає

Організаційний комітет. Зліва: Оленка Червоняк-Терлецька, Дарка Бакалець-Темницька, Аня Ганас-Гнатейко, Аня Тершаковець-Томко, Рома Слободян-Одуляк.

тридцяти тисяч). Вістку привітали оплесками, а директор музею Марія Шуст висловила всім учасникам та особливо організаторам подяку.

Як можна зібрати такі поважні фонди та ще й провести день з родиною і друзями, маючи здоровий відпочинок й неабияке задоволення із докраної шляхетної справи? Відповідь проста! Організатори знаменито запланували і підготували цей день, а громада підтримала їхній заклик. У цю акцію включилися меншими і більшими але завжди добродійними датками жертводавці зблизька і здалека. Тому що кожний учасник звернувся до родини, приятелів і співробітників з проханням про допомогу.

Організатори з вдячністю одержали фінансування імпрези від українських та американських установ, між якими більші датки були від Української Кредитівки “Самопоміч” у Нью-Йорку та Kinko’s.

Віriamo, що Аня Ганас-Гнатейко, Рома Слободян-Одуляк, Дарка Лещук-Пенцак, Мімі Раїгл-Полянська, Дарка Бакалець-Темницька, Оленка Червоняк-Терлецька, Тамара Тершаковець, Аня Тершаковець-Томко та Зезя Тершаковець-Завадівська, які зорганізували Вакатон-байкатон 2000, захочені таким успіхом, відновлять у майбутньому комітет, щоб повторити цю добродійну акцію у 2001 році.

Катря Червоняк

ВІДЙІШЛИ У ВІЧНІСТЬ

КАТЕРИНА МАСЕНКО

8-го грудня 1998 року відійшла у вічність бл. п. Катерина Масенко, довголітня членка 51-го Відділу СУА у Милвокі, Вискансен.

Прощальне слово, приготовлене родиною, над домовиною Катерини виголосила Іванна Річардсон.

Покійна Катерина Масенко народилася 15 листопада 1910 року на Закарпатті в містечку Ясіня, Рахівського району в родині Боднарчуків. Закінчила школу, а потім ряд курсів у торговельній і господарській ділянках.

З молодих літ брала активну участь майже у всіх проявах культурно-громадського життя. Належала до різних молодіжних організацій, була членкою Товариств “Просвіта” і “Січ”, співала в хорі, брала участь в драматичних аматорських гуртках.

Там же познайомилася і одружилася з професором д-ром Степаном Масенком, який, здобувши ступінь доктора філософії в Карловому університеті у Празі, повернувся в Україну 1930 р., оселився на Закарпатті і працював учителем. Катруся допомагала Степанові не тільки в педагогічній праці у школі та при “Учительській громаді”, а й у його культурно-просвітній діяльності, яка виявлялася в різноманітних галузях місцевого національно-культурного й господарського життя. Катруся провадила дитячі садочки, вчила дітей співати, танцювати, вела господарські вишколи для молодих жінок та дівчат і, де було потрібно старалася допомогти.

У часи напруженої політичної атмосфери на Закарпатті Катруся відіграла певну роллю в розвитку національної свідомості та культурного життя Закарпаття.

Під кінець Другої світової війни родина з трьома малими дітьми опинилася в Німеччині в Регенсбурзі, а 1950 р. емігрували до Америки і за деякий час поселилися у Милвокі. Катерина прожила тут багато літ, вдовою була 29 років (після тривалої

недуги Степан помер 1969 р.), але ніколи не забувала свого улюбленого Закарпаття, де провела молоді роки.

Коли доньки повідомили родину на Закарпатті про смерть мами – одержали відповідь, що дуже багато людей ще пам’ятає Катрусю Масенко і те добро, яке вона зробила для громади, тому в день її похорону “дзвони у Ясіні будуть дзвонити цілий день бо вона на це заслужила”.

Жила сповнена любов’ю до всього що гарне, добре й рідне, а особливо любила свою родину. Залишила невимовну тугу і біль у серцях сина, доньок з чоловіками, внучки і трьох онуків.

– Від себе особисто і як колишня голова СУА в Милвокі хочу додати, що св. п. Катерина Масенко довгі роки працювала на громадській ниві, була довголітньою відданою членкою СУА і до останніх днів, по-зможі, відвідувала сходи. Пригадую її граціозну постать, лагідну вдачу, ласкавий голос, жінка великої особистої культури і розуму, зустрічала людей завжди приязною усмішкою. Наша громада разом з її близькою родиною глибоко відчує гіркоту розлуки. Нехай пам’ять про неї буде вічною, а донькам Ларисі і Славці з чоловіками та родинами висловлюю найщиріші співчуття, – сказала на закінчення Іванна Річардсон.

Прощай, дорога наша мамо! Нехай американська земля буде Тобі легкою, а світла пам’ять про Тебе житиме вічно у Твоїх нащадках!

Просимо, щоб всі подарунки від приятелів, знайомих і союзників були призначені на допомогу закарпатцям для боротьби із жахливими наслідками стихійного лиха листопадової повені.

Лариса Стахнів, членка 51-го Відділу СУА.

ПАРАСКЕВІЯ ЗАВЕРТАЙЛО-ТУРКАЛО

Дорога моя сестро!

Мені сьогодні дуже важко прощатися з тобою від усієї родини, та ніхто краще за нас не знає про твій нелегкий життєвий шлях, який, напевно, спричинився до цієї ранньої розлуки.

Коли до нашої свідомості дійшло, що найдорожча наша мати, дружина, сестра, тітка та бабуся Параска критично хвора, ми були приголомшені болем і розпукою. Лише вона одна лишилася спокійною: потішала нас тим, що саме тепер настав її час, додаючи до цього: “я мала добре життя!” Так вона говорила друзям, а їх було багато.

Передумуючи життєвий шлях, я пробувала знайти нитку щастя яка б пов’язувала її добре життя.

Народилася в часи гоніння і переслідувань нашого роду і народу, саме під Покрову 1937 року, в селі Кисилівка на Сумщині. Наші батьки Степан та Євдокія Бойки втекли з Полтавщини, після звільнення матері з п’ятирічного ув’язнення за чотири кукурудзяні качани, що знайшли на лавці, тридцять третього року, в час, коли четверо наших братів і сестер пухли з голоду. Дочці дали ім’я Параскевії, в пам’ять маминої подружки, яка вмерла з голоду.

Вичерпаній фізично і душевно матері, як ворогові народу, загрожувало 10-літнє ув’язнення в час її вагітності Параскою, але знайшлася відважна і чесна людина, яка врятувала її.

Німецьку окупацію та тортури над матір’ю більшовицькими партизанами Параска згадає 40 років пізніше розпачливим вибухом страху та болю. Світлі промені її дитинства – це ласкава опіка старшого брата Федора, мандри по селі триколкою і вперше почутий церковний спів. Оце і все.

Восени 1943 р. – виселення втікачів з Охтирки на роботу до Німеччини. Після Другої світової війни, для спасіння від примусової репатріації “на родину”, наша сім’я переховувалася в польському таборі і тут вперше 8-літня Параска стала “бізнесменкою” – продаючи оселедці та яблука, щоб допомогти родині. На виклик дядька Євгена Храпача наша родина 1950 р. виїжджає із українського табору Фалькенберг до Франції. Парасці минуло 13 років. Можливість вчитися в народній школі обривається, бо наука в ній тільки до 14 років. Тож підлітком їде до Гренобля (північно-східна Франція), вивчає мову, працює, щоб оплатити своє навчання, проєктує жіночий одяг. У Греноблі вона перебувала аж до виїзду до США 1956 р. Перед виїздом отримала перший лист з України (одинадцять років після війни) зі страшною вісткою про загибель брата Федора під Сталінградом.

У Чикаго Параска зустріла свого судженого – Данила Завертайла і за рік вони одружилися. Виховали троє діточок: Юрка, Орісю і Ларису. Материнство Параска сприймала як найбільше чудо і

щастя. Разом з чоловіком працювала для розвитку молодіжної організації Об’єднання Української Демократичної Молоді.

Життя принесло Парасці несподівані удари. Упродовж тих років помер батько, чоловік Данило і мати. Парасці – 44 роки, вона кидається у вир життя – розвиває своє підприємство, виховує дітей, допомагає їм здобути вищу освіту. Рівночасно співпрацює з різними комітетами, особливо в ділянці придбання фінансів для цілей, в які гаряче вірить. Стає ініціатором і скарбником Чикагського Комітету побудови пам’ятника Василеві Липківському в Бавнд-Бруці, скарбником Фонду ім. Митрополита Василя Липківського, Комітету допомоги переселенцям Конгресом США справи голоду 33 року в Україні, Комітету для побудови бібліотеки Симона Петлюри в Парижі та багатьох інших товариств.

Доля зводить її з Зіновієм Туркалом, і подружжя спільно працює для самостійної України. Як члени Православного Товариства св. Андрія вони допомагають семінаристам УПЦ-КП та іншим студентам і сиротам. Параска очолює референтуру суспільної опіки 29-го Відділу СУА в Чикаго.

Все пережите не заламало Парасчину віру в життя, – навпаки, вона відзначалася своїм оптимізмом, спонтанністю почувань до людей, краси, і своїм козацьким духом непокори й спротиву до неправди. Велику радість знаходила у подружжі, дітях і онуках. Вона дихала і жила Україною. Як зразкова донька, матір, дружина і громадянка, була повноцінною людиною, тож і прожила добре життя.

Ми з Тобою не прощасмося навки, бо Твій дух завжди буде поміж нас. Хай Господь Бог оселить Тебе там, де всі праведники спочивають. Нехай Тобі сниться щаслива, квітуча Україна і широкі полтавські поля.

У глибокому смутку залишилися чоловік, діти, внуки, сестра з сім’єю та родина в Америці й Україні.

Світла їй пам’ять!

Галина Грушецька

ДОБРОДІЙСТВО

ФОНД СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ

ПОЖЕРТВИ ЗА ЖОВТЕНЬ 2000 Р.

25 дол. – складає Слава Сторожук

Фінансова комісія СФУЖО в Америці за дорученням її голови Марії Харини складає 200 дол. на допомогу сиротам в Україні.

Стефанія Жмуркевич, скарбник.

У пам'ять бл. п. **Емілії Доберчак** складаємо 20 дол. на допомогу сиротам в Україні.

Леся Гришковян з родиною.

У світлу пам'ять мґ-ра права бл. п. **Атаназія Дмитра Сваричевського**, нашого найдорожчого і незабутнього батька, дідуня, прадідуня, вуйка, шваґра і тестя, який з волі Всевишнього відійшов у вічність 26 червня 2000 р. на 96-му році трудолобивого життя, замість квітів родина, приятелі та знайомі (через 103-ій Відділ СУА в Гемпстеті) на допомогу сиротам в Україні склали: по 50 дол. – Н. Миколаєвич, Я. і К. Червоняки; по 20 дол. – Л. Брикович, С. і М. Коханівські, Р. і Х. Леонарди, М. Шмідт, М. Зарицька, З. Зарицька; по 10 дол. – В. і Ю. Захарії, М. Курчак. **Разом: 240 дол.**

На Фонд Чорнобиля СУА склали: 60 дол. – Дж. і Х. Калинс; по 50 дол. – д-р В. і О. Шандори, Л. Сибчак, з сином Богданом; по 25 дол. – М. і Л. Василенки, Б. і М. Шандори, І. Кочержук; по 20 дол. Л. Рудзінський, Д. Оріховська, О. і К. Салевичі; по 15 дол. – В. Зарицький, Г. М. і Х. Челаде. **Разом: 325 дол.** З обох збірок – 565 дол.

Хай американська земля буде легкою нашому найдорожчому ідеальному батькові. Вічна Йому пам'ять! Всім жертводавцям щиросердне спасибі. Хай Господь Бог нагородить Вас щедрими ласками.

Христина Подолук, 103-ій Відділ СУА, Уляна Вовк, Юрій Сваричевський.

У пам'ять бл. п. **Емілії Доберчак** складаю 30 дол. на допомогу "Бабусям" в Україні.

Анна Бойчук.

У пам'ять бл. п. **Ярослави Терлецької** (через 43-ій Відділ СУА) складаю 25 дол. на допомогу сиротам в Україні.

Рома Когут.

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. **Євдокії Дичко-Блавацької** (через 70-ій Відділ СУА) складаю 25 дол. на допомогу сиротам в Україні.

Люба і Мирон Чолгани.

У пам'ять бл. п. **Марії Джус**, довголітньої

членки 47-го Відділу, (через 47-ий Відділ в Рочестері, Н.Й.) на допомогу сиротам складаю 20 дол.

Олена Довгалюк.

У пам'ять бл. п. **Євдокії Дичко-Блавацької** складаю 500 дол. сиротам в Україні.

Мар'ян Коць.

У пам'ять нашої дорогої кузинки бл. п. **Галини Кульчицької** складаємо 50 дол. сиротам в Україні.

Марія і Мирон Кузьми.

ФОНД ЧОРНОБИЛЯ СУА

ПОЖЕРТВИ ЗА ЖОВТЕНЬ 2000 р.

In memory of **Margaret Orszulak** we are donating \$85 to the Chernobyl Fund of the UNWLA/

Branch 95, O. Drozdowych & L. Stecyk.

In memory of **Walter Swyntuch** we are donating \$50 to the Chernobyl Medical Fund of UNWLA/

Branch 95.

У пам'ять покійного бл. п. **д-ра Зенона Михайлюка**, чоловіка нашої довголітньої членки Ірини Михайлюк, (через 47-ий Відділ в Рочестері, Н.Й.) складаю 20 дол.

Олена Довгалюк.

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. **Михайла Ляльки** (через 47-ий Відділ в Рочестері, Н.Й.) складаємо 20 дол. Родині висловлюємо щире співчуття.

Василь і Олександра Боднарі.

наймолодшим школярам України

ПОЖЕРТВИ ЗА ЖОВТЕНЬ 2000 р.

\$500 – Branch 95;

по 150 дол. – П. Сусь (через 1-ий Відділ СУА, Н.Й.), В. Остап'як (через 83-ій Відділ СУА, Н.Й.);

100 дол. – Я. і І. Лучечки (через 83-ій Відділ СУА, Н.Й.); 50 дол. – Я. Комічак;

30 дол. – Н. Сілецька;

по 25 дол. – О. Стефанська (через 84-ий Відділ СУА, Чікаґо), С. і Д. Косовичі (через 83-ій Відділ СУА, Н.Й.).

12-ий Відділ СУА ім. Олени Пчілки в Клівленді складає 870 дол.

Дарія Федорів, референтка СО.

119-ий Відділ СУА в Йонкерсі, Н.Й., провів збірку на сніданки школярам в Україні. У пам'ять матері вчительки бл. п. **Стефанії Вашук**, 250 дол. склали – К. і

Х. Варташі; у пам'ять сестри-вчительки **бл. п. Ольги Карпишин** склала **100 дол.** – Л. Лозинська; решту збірки: склали: **100 дол.** – S. A. Spall; **30 дол.** – І. Ганкевич; **20 дол.** – М. Вауер; **10 дол.** – родина Яновських. **Разом: 510 дол.**

Лідія Стебельська, референтка СО Відділу.
Марія Борковська, скарбник.

86-ий Відділ СУА, Округа Нью Джерзі, складає: **100 дол.** – в пам'ять **бл. п. Володимира Клапищак**, чоловіка Наталки Клапищак, і **25 дол.** у пам'ять **бл. п. Ольги Цар**, матері Роми Федасюк. **Разом: 125 дол.**
Надія Канюка, скарбник.

106-ий Відділ СУА в Гартфорді, Кон., провів збірку: **250 дол.** – Українська Кредитова Кооператива “Самопоміч”, Нова Англія; по **100 дол.** – Е. Мельник, А. Рудик; **55 дол.** – М. і Г. Шулевські; по **50 дол.** – М. Манько, В. Чудовська; по **30 дол.** – П. і С. Березюки, М. і Е. Мельники; по **25 дол.** – В. і Г. Євсуяки, Р. і О. Іваніки, С. Лейковський, С. і І. Мельники, П. і А. Перуни, Б. і А. Покори, С. і С. Покори, В. Рудик; по **20 дол.** – П. Бабій, Ю. і А. Барановські, А. і І. Бойки, о. С. Береза, Н. Гафткович, І. Гринь, І. і Л. Дитюки П. і А. Керрі, О. і Л. Кінахи, О. і О. Кузьми, Р. і М. Кузьми, І. і А. Коники, З. Міштал, С. Островський, М. і Ю. Степанці, В. і В. Тінишини, М. і Т. Тінишини, Б. і В. Ціропаловичі, М. Шафран, М. і М. Шмайди, Н. Щерба, А. Юрчишак, Г. і О. Якимові; **15 дол.** – Й. і Р. Контайти; по **10 дол.** – Е. і К. Баки, Л. Вішарт, М. Гальків, Т. і С. Дубики, М. Зень, Л. Карпенко, Р. Коваль, Л. Маліш, В. і В. Мельники, А. Олексенко, В. Папка, І. і А. Перуни, К. Перун, А. і А. Рудзінські, О. Савчук, М. Сич; по **5 дол.** – А. Грик, С. Євсуяк, М. і Р. Коники, І. і Л. Стасюки, М. Шлобриж, Явина; **4 дол.** – О. і Й. Шуцмани; **1 дол.** – М. Воляник; **78 дол.** – зложили інші члени громади. **Разом: 1,633 дол.**

Меланія Кузьма, скарбник.

У пам'ять **бл. п. Антоніни Змий** складаю **50 дол.** наймолодшим школярам в Україні.

Тетяна Сілецька.

У світлу пам'ять **бл. п. проф. Степана Микити**, чоловіка довголітньої членки 13-го Відділу бл. п. Анни Микити, (через 13-ий Відділ СУА в Честері, ПА) на

сніданки школярам в Україні склали: по **250 дол.** – І. і Г. Моренки, Р. Микита; **100 дол.** – Я. Качмар; по **50 дол.** – І. і Х. Пльоти, Х. Качмар Руссо, М. Барабах; **40 дол.** – Л. Йонеску; **30 дол.** – А. Візняк; по **25 дол.** – Mr. & Mrs. Matulis. Л. і М. Киї; по **20 дол.** – Н. Баган, Л. Кий, М. Рушак; по **10 дол.** – М. Венчак, І. і А. Сольчаники. Л. і Ф. Грабові, Е. і Т. Павлюки, М. і С. Клюки, В. і А. Шляхтини, Я. Шабатура, D. & H. Gottschalk, І. Гладиш, Є. Корчинська, Є. Лесик, О. Злупко, О. Ціхановська. **Разом: 1,060 дол.**

У пам'ять членки 13-го Відділу у Честері **бл. п. Олі Бейби** склали: **100 дол.** – М. Бейба; **50 дол.** – Р. Микита; **25 дол.** – І. і Х. Пльоти; по **20 дол.** – Л. Кий, С. і М. Клюки, М. Венчак; по **10 дол.** – М. і Х. Павлюки, В. і А. Шляхтуни, А. і І. Сольчаники, Ф. і Л. Грабові. **Разом: 275 дол. Разом обидві збірки: 1,335 дол.**

Лідія Кий, скарбник.

У пам'ять **бл. п. Катерини Криськів**, парафіянки церкви Покрови Пресвятої Богородиці у Пармі, Огайо, (через Округну Управу СУА, Ог.) Сестрицтво церкви склало **50 дол.**

Іванна Шкарупа, голова.

У пам'ять товариша **бл. п. д-ра Юліяна Сілецького** складаю **50 дол.** на сніданки школярам в Україні
Д-р Лідія Ляшевич.

З РІЗНИХ НАГОД

З нагоди висвітлення прозірок подорожі по Україні та про дітей і молодь в українських школах України і США Олександра Шуст склала **20 дол.**

Ольга Тритяк.

З нагоди уродин нашої сестри **Марійки Соробей-Штогрин**, (через 83-ий Відділ в Н.Й.) на сніданки наймолодшим школярам в Україні складаємо: **500 дол.** – О. і Р. Пруси, Я. і І. Лучечки, Р. Остап'як і В. Остап'як.

Марійці бажаємо всього найкращого!

Многая літа!

На знак вдячності за побажання під час недуги складаємо **20 дол.** на Фонд СО СУА.

Мирон і Марія Гатали.

СВЯТКОВЕ ВІНШУВАННЯ

Високоповажані й дорогі членки Союзу Українок Америки!

Референтура Суспільної Опіки СУА і я особисто, сердечно вітаємо Вас зі святами Різдва Христового та Нового року, бажаємо міцного здоров'я, радості, оптимізму та ласк Божих, щоб Ви могли й надалі приносити крихту щастя знедоленим дітям, хворим і немічним та “Бабусям”.

Завдяки Вашій щедроті – з Фонду Чорнобіля СУА ми змогли оздоровити 110 дітей в санаторії “Кришталь” у Трускавці, витративши на це 15,000 дол., та допомогти програмі літньої школи-табору в

Пріяворі у Боснії, видавши 500 дол. На лікування і закупівлю медичних інструментів вислано в Україну 4,569 дол., а на допомогу жінкам похилого віку і сиротам через 22 районні відділи СУ в Україні, Суспільною Опікою СУА вислано 25,262.95 дол. та 5,000 дол. безпосередньо до сиротинців “Бабусям” і дітям передано 791.96 дол.

Важко описати, яка це велика радість та допомога тим знедоленим, які потерпають від економічної кризи в Україні.

Нова програма “Молоко і булочка наймолодшим школярам України” створила можливість минулого року оплатити сніданки 720 дітям початкових трьох клас в школах – ч.3 в Харкові та ч. 21 у Львові. Оскільки програма є дуже успішною, Екзекутива СУА ухвалила рішення поширити програму. Тому з вересня 2000 р. єдина українська школа в Ялті, (Крим), отримуватиме сніданки для 124 учнів. Крім того, розширюємо програму в українській школі Харкова та двох школах Львова – це школа ч. 11 збіднілої околиці Львова, та школа “Провесінь”. У цих львівських школах отримають сніданки ще 322 дітей.

Витрати на цю акцію за минулий рік склали 12,784 дол.

Тож звертаємо до Вас з проханням й надалі підтримувати фонди Суспільної Опіки СУА, щоб мати можливість якомога більше допомогти співвітчизникам.

Це буде найкращий дарунок – дарунок приязні, любові і радісної усмішки знедоленому!

Чеки просимо надсилати на адресу:

Ukrainian National Women's League of America, Inc. 108 Second Ave. – New York, NY 10003.

ЩИРО ДЯКУЄМО!

**Романна Кекіш, скарбник Суспільної Опіки СУА
Надія Шмігель, референтка Суспільної Опіки СУА.**

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА

ПОЖЕРТВИ ЗА ЖОВТЕНЬ

630 дол. – 33-й Відділ СУА; **450 дол.** – 5-ий Відділ СУА; **300 дол.** – д-р Стефан Стецура; по **250 дол.** – Віра Еліяшевська (74), Володимира Мащорак (74), Ірена Попович (74), д-р Оксана Фільварків (74), д-р Юрій Харук (74), Любослава Шандра (74), 74-ий Відділ СУА; **220 дол.** – Ольга Балабан, Ольга Тритяк (86); **210 дол.** – д-р Володимир і Надія Шкільники (33); по **200 дол.** – Марта Андрюк, Данило і Люба Більовщукі (4); **150 дол.** – 50-ий Відділ СУА; **125 дол.** – Богдан і Христина Турченкоки (90); **100 дол.** – Станиця Дивізійників у Дітройті; **50 дол.** – д-р Тамара Наболотна (74), Ірина Бойко-Паар (90), Лариса Приходько, Martha Wiegand; **21 дол.** – Рената Бігун (28).

У світлу пам'ять мг-ра прав Атаназія Дмитра Сваричевського, нашого найдорожчого батька, дідуня і прадідуня, вуйка, швагра і тестя, який

відійшов у вічність 26 червня ц. р. на 96 році життя, замість квітів родина, приятелі і знайомі склали (через 103-й Відділ СУА у Гемпстеді): **100 дол.** – Ігор і Таїса Червінські; **50 дол.** – Ростислав і Галина Ратичі; по **25 дол.** – Олена і Оксана Бачинські, Михайло і Христина Голцвайси, Марія Вуд; по **20 дол.** – Марія Жеграй, д-р Юрій і Іванна Солтиси, Богдан Стець, Левко Стець, Теофіля Стець, Володимир і Параскевія Шпачинські. Хай Американська земля буде легкою нашому найдорожчому батькові. Всім спасибі!

**Христина Подолук – 103-й Відділ СУА,
Уляна Вовк, Юрій Сваричевський.**

ЩИРО ДЯКУЄМО!

**Люба Більовщук, референтка стипендій СУА.
Орися Яцусь, скарбник стипендій СУА.**

ПРЕСОВИЙ ФОНД ЖУРНАЛУ

ПОЖЕРТВИ ЗА ЖОВТЕНЬ

Сердечно дякуємо голові СУА за участь у святкуваннях 75-ліття заснування СУА 4-го червня ц.р. на Літургії у церкві св. Юра і на святковому полуденку в Українському народному домі. Присутні союзники і гості з неприхованою цікавістю слухали доповідь Ірини Куровицької про заснування СУА саме в Нью-Йорку, чим Округа особливо гордиться.

З нагоди успішного закінчення цих відзначень в Окрузі члени Комітету святкування ухвалили зложити 500 дол. на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Марта Данилюк, голова Комітету.
Варка Бачинська, секретар.
Лідія Закревська, скарбник.

Сердечно дякуємо Почесній членці СУА Ользі Тритяк за доповідь "Природа і ми" з висвітленням прозірок та за влаштування виставки видань дитячої літератури напередодні святкування 75-ліття СУА Округою Нью-Йорк.

З вдячністю складаємо 100 дол. на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Комітет святкування Округи Н.Й.

Складаємо 100 дол. на Пресовий Фонд журналу Ользі Руденській з вдячності за опрацювання історії Округи Нью-Йорку 1940-2000 рр., яку видано брошурою з нагоди святкування.

Комітет святкування Округи Н.Й.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

Замість квітів на могилу мого дорогого чоловіка бл. п. Михайла складаю 110 дол. (через 47-ий Відділ СУА).

Катруся Лялька.

У світлу пам'ять нашої дорогої родички Марії Чайковської, яка померла на 92 році життя 24-го серпня ц. р., складаємо 50 дол.

Людмила і Зенон Чайківські.

Складаю 10 дол. у третю річницю відходу у вічність мого дорогого синочка Івася.

Уляна Іваничко.

У світлу пам'ять Катерини Констанкевич, матері Юлії Криси, членки 82-го Відділу СУА, складають 15 дол.

М.М.

Орися Яцусь, адміністратор журналу "Наше Життя".

ФОНД РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ІМ. ОЛЕНИ ЛОТОЦЬКОЇ

Окружна Управа СУА у штаті Мічіган сердечно вітає Головну Управу СУА, бажає якнайкращих успіхів у такій важливій для української громади праці. З цієї нагоди складаємо 1,000 дол.

Лідія Колодчин, голова Округи.
Марта Шехович, скарбник.

З нагоди 75-ліття Союзу Українок Америки 33-ій Відділ у Клівленді, Ог., складає 500 дол.

Міля Русин, голова Відділу.
Стефа Балагутрак, секретарка.

Рішенням зборів 47-го Відділу СУА ім. Лесі Українки в Рочестері, Н.Й., складаємо 500 дол.

Ірина Руснак, голова Відділу.
Дора Сторожинська, секретар.

Рішенням зборів 83-го Відділу СУА у Нью-Йорку складаємо 500 дол.

Варка Бачинська, голова Відділу
Ліда Закревська, скарбник.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. Зеновія Никифорука, членки 83-го Відділу СУА, складаємо 100 дол.

Варка Бачинська, голова
Анна Рак, секретар.

У пам'ять моєї дорогої родички бл. п. Лідії Рубчак складаю 25 дол.

Лідія Одежинська.

Наталія Дума, адміністратор канцелярії СУА.

ПРОСИМО НЕ ЗАБУТИ ПРОДОВЖИТИ ПЕРЕДПЛАТУ ЖУРНАЛУ "НАШЕ ЖИТТЯ"
ЧИТАЧАМ В УКРАЇНІ

НАШИМ ДІТЯМ

ЇДЕ СВЯТИЙ МИКОЛАЙ

В небі метушня і рух,
Янголята працю мають:
Он одні несуть кожух
Для святого Миколая.

Інші лагодять санки,
Навантажують дарунки,
Світять край шляху зірки,
Шлють на землю поцілунки.

Сів у сани Миколай
В митрі й теплих рукавицях:
– Янголику поганяй,
Щоб на землю не спізниться!

Пара коників летить,
Креше іскри підківками,
Сяє сріблом, мерехтить
Шлях засіяний зірками.

Дітвора ж гуде, мов рій,
Жде на гостя нетерпляче:
Хто був чемний, той радій!
Хто нечемний був, хай плаче!

За Я. Вільшенком

РОМАН ЗАВАДОВИЧ

КОЛЯДНИКИ

Дзвінке минуло літо
І осінь золота,
І вже зима над світом
Снігами проліта.

Де зеленіло листя,
Де птах сідав спочить,
Там льодове намисто
Коралями блищить.

На вітах вітер грас,
Летить із хмари пух.
Гей, стужа! Гей, зима є!
Чи теплий ваш кожух?

Чи вмієте співати
Різдвяну коляду?
Глядіть же, Галю, Гнате,
Співайте до ладу!

РІЗДВЯНА КАЗКА

Була Різдвяна ніч на долині міста Нью-Йорка. Василько спав коло Ялинки, і Ялинка спала. Погасли електричні лампочки і бенгальські вогники. Догоріли свічечки. Тільки штучний сніг сріблится як правдивий на зелених віттях, і мерехтіло в темряві ночі “янгольське волосся”.

Так, Василько спав і Ялинка спала, та не спали Василькові іграшки, нагромаджені під ялинкою. Саме дзигар на стіні видзвонив дванадцятую годину ночі, як всі іграшки ожили й зібралися ніби на віче чи на якісь збори. Індійці, ковбої, матроси, летуни, парашутисти, одне слово – ціла армія обступила довкола, розглядаючи з усіх боків справжню невидальщину – запорозького козака!

Правду кажучи, був це не козак, а маленький козачок, подарунок Василькові від тітки з Філадельфії, що сама його вшила, вбрала-причепурила. У смушковой шапці з довгим шликом, в синьому жупані і широких шароварах, з шаблею при боці, гордо взявшись запівбоки, – козачок цей, хоч і невеликий зростом, виглядав дуже завзято: не займайте мене, мовляв, та не ставайте впоперек дороги, бо то не з Грицем справа!

Першим відважився заговорити до нього славний на весь світ ковбой Рой Роджерс:

– Здоров, приятелю! Скажи нам, звідки ти взявся, такий бравий? Чи ти, бува, не з Індії або з Арабії?..

– Я – козак з України! – відповів малий запорожець.

– О-о! З України! – загомоніло братство. – А яке твоє ремесло? Яка професія?

Козачок ударив рукою по шабельці:

– Козаки – це були лицарі, що обороняли свою землю, свою віру і свій нарід від лютих ворогів. А в мирний час – господарили, сіяли хліб, вудили рибу, полювали на звіра...

Тут втрутився у розмову багатирський ватажок могіканів Соколине Око:

– Ти сказав, білий брате, що твої предки-козаки полювали на звіра – значить, вміли цільно стріляти з лука, кидати списом?

– Ти вгадав, достойний ватажку!

– А може, й ти, білий брате з України, одідичив

це вміння по твоїх предках?

– Ти сказав, брате.

– Гаразд. Зробимо маленьку пробу – чи слова твої не підшиті вітром, чи язик твій не любить самохвальби. Бачиш он, на верхку ялинки, того смішного Паяца, що має голову з видмуханого яєчка?

– Бачу, достойний ватажку.

– Ось тобі лук і стріла: як поцілиш першим пострілом у голову, тоді всі скажемо, що твої предки-козаки були добрі вояки.

Взяв наш козачок лука і стрілу та й каже всьому зібраному товариству:

– Згода, друзі, я погоджуюсь на пробу, але шкода мені стріляти в голову Паяцові, нищити Василькові таку гарну забавку. Он там, повище Паяца, висить позолочений горішок. Хочете, я зніму його стрілою?

– Ой, не втнеш, брате, такої штуки! – похитав короною з пир’я ватажок могіканів.

– Побачимо!

Прицілився козачок, нап’яв лука – фіііт! – свиснула стріла, зашуміла поміж галузками і позолочений горішок – цок! – упав на підлогу, просто під ноги Великому Ватажкові індіанів.

– Славно! Славно! – загомоніло товариство, заплескало в долоні. А король ковбоїв Рой Роджерс підійшов до козачка, дружньо стиснув йому руку і сказав:

– Дорогий друже з далекої України, приймаємо тебе з відкритими раменами до нашої громади. Шануємо тебе за те, що в тебе не лише цільне око, а й шляхетне серце. Ти не хотів псувати безпотрібно дитячої забавки, значить – вмітимеш пошанувати і чиесь життя, а це найбільша чеснота кожного лицаря.

– Слава! Слава бравому козакові з України! – гукнули індійці, ковбої, матроси, летуни та інші славні вояки і, взявши козачка поміж себе, пішли колесом довкола ялинки, співаючи знану по всьому світу українську колядку:

Щедрик, щедрик, щедрівочка,

Прилетіла ластівочка...

А малий Василько спав коло Ялинки, усміхаючись крізь сон. Може, це йому і снилась – Різдвяна казка?..

ЛИПЕНЬ 2000 р.

ТРИВАЛИЙ ФОНД

Вшановуючи пам'ять моєї дорогої мами **Марії Гусар Турко** складаю **100 дол.** на Меморіальний Фонд ім. Марії і Богдана Турко. **Ярина Турко Бодрок.**

Датки

120 дол. - Володимир Курило;
100 дол. - Віра Троян і Марк Карті;
90 дол. - Марія Андрейко;
по 50 дол. - Христина Брикович, Марія Пінага;
по 40 дол. - Орест і Христина Вальчуки, Стефанія Гнатів;
по 30 дол. - Неоніля Сайкевич, Володимир і Анна Столярські;
по 25 дол. - Ольга Маришак-Кандел, Володимир Король (Pfizer Foundation);
по 20 дол. - William & Doris Chirash, Мирослава Глушок, Юрій Форись;
по 10 дол. - Андрій і Евелін Кейбіди, Михайло Тренза;

БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД

4,000 дол. - д-р. Володимир і Анна Рак;
по 2,000 дол. - Володимир Була (The Boeing Company), д-р Ігор і Зеновія Кунаші;
100 дол. - Адріян Дергак (United Technologies);
50 дол. - Володимир і Софія Сенежаки;
25 дол. - Ірена Щерба (Smith Kline Beecham);

З нагоди 90-ліття дорогої **Ірени Падох** складаємо **50 дол.** на бібліотеку УМ. **Д-р Рональд і Надія Літепли.**

Щиро дякуючи д-р Володимир Боднарєві за допомогу у справі документу з Австрії, складаю **50 дол.** (через 64-ий Відділ СУА). **Ярослава Стасюк.**

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД

У пам'ять моїх дорогих і рідних з родини **Маланчуків** складаю **500 дол.** **Ірена Маланчук Щерба.**

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Стефи Пришляк** через 106-ий Відділ СУА в Гартфорді, КТ зложили: **150 дол.** - Петро Пришляк; **по 100 дол.** - Sterenczak, Masnyj & Branco Throop, Steven & Daria DeLallo, Brad & Chrystina Farley, Adrian & Mary Pryshlak, Володимир і Ярослава Вінярські; **по 50 дол.** - Мирослава Кузьо, Пластовий курінь „Хмельниченки“; **30 дол.** - Тереса Глуж; **по 25 дол.** - Олег і Люба Кінахи, Григорій і Ольга Якимів, Mr. & Mrs. James Gooding, Mr. & Mrs. Carl Nett, Mr. & Mrs. Douglas Beech, Mr. & Mrs. Anthony Ravosa, Mr. & Mrs. Rick D'Auteuils; **по 20 дол.** - Михайло і Галина Шулевські, Євген і Ляна Бабій, Стефанія Стасишин, Нестор і Марта Бойки, William & Mary Lardi; **по 15 дол.** - Мирон Колінський, Марта Рудик; **по 10 дол.** - Петро і Марія Борисюки, Володимир Кебало.

Замість квітів на свіжу могилу нашої дорогої членки **бл.п. Стефи Пришляк** складаємо **50 дол.** Родині покійної висловлюємо щирі співчуття.

Управа і членки 106-го Відділу СУА, Гартфорд, КТ.

У пам'ять **бл.п. Антоніни Змії** складаємо **100 дол.** **Д-р Остап і Віра Тершаківці.**

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Ольги Пілат** складаємо **100 дол.** Чоловікові Іванові і родині висловлюємо щирі співчуття. **Наталка і Євген Змії.**

У 20-ту річницю смерті моєї найдорожчої тети і хресної мами **бл.п. Марії з Рубчаків Слободян** складаємо **100 дол.** (через 64-ий Відділ СУА). **Христя і Юрій Навроцькі.**

У пам'ять **бл.п. Стефанії Лешко і Романа Ільницького** складаю **100 дол.** **Лідія Крушельницька.**

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Ольги Пілат** зложили: **155 дол.** - Іван Пілат; **по 25 дол.** - д-р М.В. Зелик, проф. Іван Телюк, О. Бодляк; **по 20 дол.** - М. Мак, І. Борис; **по 10 дол.** - І. Беленджер, Д. Беленджер, Л. Орля.

Замість квітів на свіжу могилу дорогого приятеля **бл.п. Тараса Харжаліса** складаємо **50 дол.** на УМ. **Юрій і Мирослава Граби.**

Через Комітет Розбудови Українського Музею, Рочестер, Н.Й. **500 дол.** - The Mosaic Ukrainian Heritage Center.

У пам'ять **бл.п. Теодора і Зені Шевчуків** складаю **50 дол.** **Людвик Бах з родиною.**

У пам'ять **бл.п. Нілі Стецьків** складаємо **25 дол.** **Ростислав і Тая Шутєрі.**

СЕРПЕНЬ 2000 р.

ДАТКИ

1,000 дол. - 33-ій Відділ СУА;
по 500 дол. - Василь Сосяк, Юрій і Марія Пазуняки;
300 дол. - Алоїзія Сатурська;
по 100 дол. - д-р Роман М. Кусілевський, Наталія Даниш (Unilever United State Foundation, Inc.), Лідія Фіцалович, Орест і Оріса Дацківи, Мирон і Христина Мельники, Ярослав і Ольга Чипаки, Ярослав і Віра Криштальські, Олександр Одарченко, Марія Кульчицька, Романа Даниш;
по 50 дол. - Петро і Марта Штомплі, Катерина Біллон, Анна Лемп, Богдан і Ореста Ткачуки;
45 дол. - Ярослав Волошук;
по 40 дол. - Микола Коропецький, Орест і Дарія Темницькі, Браян і Аня Томки;
30 дол. - Володимир і Софія Сенежаки;
по 25 дол. - Павло Палієнко (Celanese Americas Foundation, Inc.), Мотря Мілянич, Ірена Лончина;
20 дол. - Зеновія Ясінська;
15 дол. - Евстахія Мілянич;
по 10 дол. - Карен Вілліямс, Іва Лісікевич, Ніна Ковбаснюк, Петро Синишин, Ярослав Почтар;

БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД

10,000. дол. - Maria Lion-Hulai;
500 дол. - Ірена Пашесник;
по 250 дол. - Іван і Ольга Денисенки, д-р Зеновія Кунцьо;
200 дол. - Михайло і Мирослава Чайківські;
по 150 дол. - д-р Андрій і Татяна Тершаківці, Марія Зарицька, Роман і Леся Крихові;
125 дол. - д-р Олександр Сосяк;
по 50 дол. - Лев Івашків і Таїса Маркусь, Стефан Киньо;
по 25 дол. - Shawn & Natalia Harvey, Петро Одарченко, Донна Голонзка;
закінчення у наступному числі.

ПОКАЖЧИК

ПОКАЖЧИК ДО LVII РІЧНИКА ЖУРНАЛУ “ НАШЕ ЖИТТЯ” 2000 р.

Показщик розділений на дві частини: 1. Авторський та 2. Предметний.

У показщику подані нумерації чисел журналів і сторінок (ч.2: ст.5) у такій формі – 2:5.

Від минулого року, уже традиційно, подаємо прізвища пресових референток і авторів третьої, організаційної частини журналу.

1. АВТОРСЬКИЙ

- Антонишин** Марія. 108-ий Відділ СУА, Нью-Гейвен, Кон. 7-8:22
- Доповідь Ольги Гнатейко в Нью-Гейвені, Кон. 2:25
- Антонюк** Валентина. Колисаночка до світанку. 1:34
- Баб'юк** Лідія. Засоби масової інформації в сучасній Україні. 7-8:24
- Зовнішня діяльність СУА в ювілейному році. 12:22
- Святкування 75-літнього ювілею СУА в Окрузі Нью-Йорк. 7-8:17
- Бах** Аріядна. 47-ий Відділ СУА, Рочестер, Н.-Й. 6:28
- Богачевська-Хом'як** Марта. Паралелі. Зеновія Сохор – Соломія Павличко. 3:10
- Богданська** Таїса. І в небі є фортепіани... Світлій пам'яті Дарії Каранович. 2:10
- Боднар** Люба, **Дем'янчук** Ольга. Історія Округи Огайо. 9:16
- Василькевич** Марта. 76-ий Відділ, Воррен, Міч. 5:26
- Висовська** Марія. 66-ий Відділ, Воррен, Міч. 5:26
- Вільшенко** Я. Іде святить Миколай. 12:32
- Галібей** Рута. Святкові сходи 29-го Відділу СУА ім. 500 героїнь Кінгіру. 5:26
- Ганкевич** Іванна. 119-ий Відділ, Йонкерс, Н.-Й. 4:25
- Горбач** Анна-Гая. Розмова з Оксаною Пахльовською. 12:7
- Гордасевич** Галина. Жовтень 10:34
- Городиська** Дарія. 12-ий Відділ, Парма, Ог. 6:27
- Грабова** Лідія. 13-ий Відділ СУА, Честер, Па. 2:28
- Грицик** Клавдія. Світличка 83-го Відділу, Н.-Й. 9:25
- Гриців** Лукія. Наше харчування. 1:33, 2:36, 3:36, 5:36, 7-8:36
- Гумецька** Ася. Кілька слів про Віру Андрушків. 2:5
- Любов Артемівна Дражевська. 12:5
- Горчинська** І.Т. Ювілей 22-го Відділу СУА в Чикаго.
- Дем'янчук** Ольга, **Боднар** Люба. Історія Округи Огайо. 9:16
- Дзюк** Христина. З'їзд Округи Чикаго. 9:20
- Діденко** Василь. Берізка. 11:35
- Діма**. Валя і селянин. 12:12
- Співучі друзі. 6:34
- Домашенко** Тетяна. Калинове намисто. 7-8:1
- Драгомирецька** Калина. Вплив бібліотеки на інтелектуальний розвиток дитини. 11:22
- Забіла** Наталя. Ластівки. 3:35
- Завадович** Роман. Колядки. 12:32
- Засадко** Лідія. 9:38
- Зарицька-Червіовська** Марія. Округа Дітройт. 4:21
- Зорівчак** Роксоляна. Бібліографічна праця, гідна глибокого пошанівку. 10:5
- Григорій Кочур і літературний процес в Україні другої половини ХХ сторіччя. 3:1; 4:8,3:6; 5:7
- Казанівська** Ярослава. 63-ій Відділ Воррен. 5:26
- Ювілей 63-го Відділу СУА. 2:28
- Карманський** Петро. Містерія Голготи. 4:1
- Керницький** Іван. Різдвяна казка. 12:33
- Кисельов** Леонід. Осінь. 10:1
- Кізіма** Лідія. Святкування 20-літнього Ювілею. 3:27
- Когут** Зоя. Жінкам. 1:4
- Шевченкові. 3:1
- Костенко** Ліна. Спинюся я... 7-8:3
- Кривоший** Олександр. Жіноча освіта козацької доби. ХVІ – перша половина ХVІІ ст. 9:3.
- Княгиня Анастасія Гольшанська. 10:1
- Княгиня Раїна Могілянка – патріотка України. 7-8:1
- Участь жінок у меценатській діяльності української шляхти. 6:1
- Крупа** Любомира. Лариса Марія Любов Залеська Онишкевич. “Хто є хто” в українському літературознавстві, науковому світі та українській громаді. 5:5
- Кузишин** Оксана. Діяльність 100-го Відділу СУА в Картереті. 3:29
- Кулакова-Сікора** Ніна. Вшанування ювілятки. 3:28
- Кухар** Роман В. Іванна Савицька – виховниця молоді. 10:3
- Куровицька** Ірина. Союзіві Українок Америки 75 літ. 1:17, 2:23, 3:21, 4:17, 5:17, 6:19, 7-8:15, 9:13, 10:17, 11:21, 12:21
- Кушнір** Дозя. 99-ий Відділ, Вотервліт, Н.-Й. 5:27
- Центральний Нью-Йорк. 11:24
- Ювілей Округи. 11:25
- Лашенко** Галина. Я була молодшою дружкою Олени Теліги. 2:11
- Левенець** Роксоляна. Тридцятиліття 103-го Відділу СУА 2:26
- Лепкий** Богдан. В день Воскресення. 4:1
- Лещук** Євгенія. Вервеченька. 5:1
- Листопад** Антоніна. До Лесі Українки. Відчинена брама. 2:1
- Кожна мить... 11:4
- Часопису “Наше Життя” СУА. 1:1
- Лупій** Олесь. Дорожчої нема. 4:34

Рідна мова. 6:34
Любович Уляна. Вітаю США із 75-літтям. 1:19
Людкевич Марія. Верес. 9:1.
 Жінки щасливі і нещасні. 6:1
 Кленовий листочок 10:34
 Де сховалась таємниця 9:38
 Осінні корали. 9:38
М.М. 82-ий Відділ США, Нью-Йорк, Н.-Й. 4:26
 Відзначення 35-ї річниці заснування 82-го Відділу
 США в Нью-Йорку. 1:27
Маковський Гарасим. Працею возвеличували себе.
 10:7,33, 11:12
Максимович Анна. З'їзд Філядельфійської Округи.
 11:28
 Округа Філядельфії. 3:24
Маркус Дарія. Мадам Блавацька. 1:9
Молчко Уляна. Ольга Бачинська – жінка
 сподвижниця. 9:1.
Мушинка Микола. Що приховує в собі могила 20b-
 24-947 на Ольшанському цвинтарі у Празі? 6:8
Мястківський Андрій. Великдень. 4:34
Наваринська Марія. Зустріч двох Відділів. 5:24
Навроцька Христя. 64-ий Відділ США, Н.-Й. 4:26
 Сповнилося 45 років праці 64-му Відділові США. 4:27
Наркевич Ніна. Лесина квітка. 4:35
Науменко Кім. Христина. 11:1
Одежинська Марія. Хроніка Відділів далекого
 віддалення. 7-8:19
Олесь Олександр. Журавлі. 3:35
Ольшанівська Божен. З'їзд Округи Нью-Джерзі. 7-
 8:23
Омецінська Уляна. 34-ий Відділ, Коговз, Н.-Й. 6:28
Онишкевич Лада. Виставка скитського золота з
 України. 1:7
Осадчук Петро. Клені пожовтіли 10:34
Павлишин Стефанія. Українська музична культура
 сьогодні. 2:7
 Талант і серце віддані Україні. 11:10
Панкевич Тамара. 65-ий Відділ в Нью-Йорку. 1:28
Перелісна Катерина. Квіточка. 3:34
Підгірянк Марійка. Бабине літо. 11:35
Поклад Наталка. Живий будилюк. 11:35
 Книжковечір 10:34
 Подарунок осені 10:35
 Українці ми. 11:34
 До барвистого віночка 10:35
Полтава Леонід. Біла портрета. 3:34
 Інтродукція. 1:1
Рекіта Олеся. Рідна мати моя. 5:35
Робак Марія. Два концерти в пам'ять професора
 Дарії Каранович. 9:22
Рог Олена. Самотність. 1:5
Романюк Віктор. Христос рождається! 12:1
Рубель Ярослава. Річні наради Управи США. 1:23
Руденська Ольга. Хроніка Округи Нью-Йорку. 6:24
Русенко Надя. З'їзд Округи Огайо. 9:19
Савицька Іванна. Наш садочок. 6:35
 Загублений черевичок :10:34
 Наші друзі 9:38
 Цвіркуни. 9:38
Сингаївський Петро. Січень. 1:34
Сікора Ніна. Пікнік у 33-му Відділі США. 9:22
Сливка Ольга. 3-ій Відділ США, Фінікс, Ар. 4:26
 Баль дебютанток у Фініксі. 4:26
Смоляр Людмила. Ганна Барвінок – співець жіночої
 долі, праматір жіночої літератури. 12:2
 Євпраксія – образ сильної жінки. 1:1
 Марія Магдалена – мати гетьмана Мазепи та цілої
 історичної доби. 5:1
 Олена Виговська – образ “скромної” гетьманши. 4:2
 Олена Зависна – героїчний епізод чи типовий образ
 жінки-героїні в українській історії. 2:1
 Розанда Хмельницька – образ жіночої покірності
 (1630-1686). 3:1
Союзянка. 107-ий Відділ США ім. Лесі Українки.
 Сан-Гозе, Каліфорнія. 9:24
Старощак Іванна. Підсумки праці 27-го Відділу США
 ім. Ольги Басараб у Пітсбурзі, Па. 9:23
Стасюк Марта. Округа Північного Нью-Йорку. 4:19
Сторожинська Дора. З'їзд і ювілей Округи
 Північного Нью-Йорку. 7-8:21
 Округа Північного Нью-Йорку. 10:23
Сухомлинський Василь. Дуб під вікном. 11:34
Талиманчук Наталка. Без верби й калини. 6:35
Тарнавська Марта. Дніпрова Чайка і Любов
 Яновська – англійською мовою. 3:11
 Жадоба слави або здійснена мрія Марії Башкірцевої.
 11:5
Тарнашинська Людмила. Жіночий портрет на зламі
 тисячоліть. Ліна Костенко: післяювілейні
 роздуми. 4:5
 Зоряний час Олени Апанович. 3:1
 Ліда Матіяшек: “Україну треба відчувати серцем”.
 6:5
Тершаковець Мирослава. 17-ий Відділ відсвяткував
 75-ліття США. 6:27
Тичина Павло. Листя падає... 11:1
Тритяк Ольга. Центр досліджень історії іміграції.
 12:24
Тютюнник Григор. Нащо дубам листя взимку. 11:34
Харкевич Олена. Чикагська Округа перед 75-літтям
 США. 10:21
Храплива Марія. Літературно-мистецький ярмарок.
 1:27
Чудовська Валентина. 106-ий Відділ США,
 Гартфорд, Кон. 6:28
 День союзянки Округи Нової Англії. 9:21
 З'їзд Округи Нової Англії. 6:26
 Нова Англія. 11:26
Цушко Сергій. Комп'ютеринята. 6:35
Чабан Ірена. Ювілей у Філядельфії. 6:22
Черінь Ганна. З Новим Роком! 1:34
 Замети. 2:35
 Господині. 1:35

Чубай Григорій. Малюю зиму. 2:35
Шевченко Тарас. Рече та стогне Дніпр широкий. 3:34
Шевчик Мирослава. Ювілей 22-го Відділу США, Чикаго. 4:28
Шипилява Христина. 78-ий Відділ, Вашингтон. 9:25
Праця 78-го Відділу США, Вашингтон. 12:23

Шкрумеляк Юрій. Молитва за рідну маму. 5:34
Щербак Микола. Зима. 2:34
Щербина Никифор. Узимку. 2:35
Яновська Оріся. Відбулася гостинна зустріч союзянок. 1:28
Яцун Олексій. Мова. 2:34

2. ПРЕДМЕТНИЙ

АНДРУШКІВ ВІРА
Кілька слів про Віру Андрушків. А.Гумецька. 2:5

АПАНОВИЧ ОЛЕНА
Зоряний час Олени Апанович. Л.Тарнашинська. 3:1

БАРВІНОК ГАННА
Ганна Барвінок – співець жіночої долі, праматір жіночої літератури. Л.Смоляр 12:2

БАЧИНСЬКА ОЛЬГА
Ольга Бачинська – жінка сподвижниця. У.Молчко. 9:1.

БАШКІРЦЕВА МАРІЯ
Жадоба слави або здійснена мрія Марії Башкірцевої. М.Тарнавська. 11:5

БЛАВАЦЬКА ЄЛЕНА
Мадам Блавацька. Д.Маркусь. 1:9

ВИГОВСЬКА ОЛЕНА
Олеся Виговська – образ “сфромної” гетьманші. Л.Смоляр. 4:2
ВИХОВАННЯ
Вплив бібліотеки на інтелектуальний розвиток дитини. К.Драгомирецька. 11:22
Іванна Савицька – виховниця молоді. Р.В.Кухар. 10:3

ВИШИВКИ
Четверта сторінка обкладинки
Взори із збірки Євгенії Бачинської-Федусевич. 1-12

ВИШНЕВЕЦЬКА РАІНА
Княгиня Раїна Могилянка – патріотка України. О.Кривоший. 7-8:1

ГОЛЬШАНСЬКА АНАСТАСІЯ
Княгиня Анастасія Гольшанська. О.Кривоший 10:1

ДРАЖЕВСЬКА ЛЮБОВ
Любов Артемівна Дражевська. А.Гумецька. 12:5

ДУРДУКІВСЬКА ОНИСЯ
Що приховує в собі могила 20б-24-947 на Ольшанському цвинтарі у Празі? М.Мушинка. 6:8

ЄВПРАКСІЯ ВСЕВОЛОДІВНА
Євпраксія – образ сильної жінки. Л.Смоляр. 1:1

ЖІНОЧІ ОРГАНІЗАЦІЇ
Союз Українок Америки (США)
Відділи – дописи
[3-ій Відділ] Баль дебютанток у Фініксі. О.Сливка. 4:26
17-ий Відділ відсвяткував 75-ліття США. М.Х.Тершаковець. 6:27

[17-ий Відділ] Зустріч двох Відділів. М.Наваринська. 5:24
Ювілей 22-го Відділу США в Чикаго. І.Горчинська. 4:28
Підсумки праці 27-го Відділу США ім. Ольги Басараб у Пітсбурзі, Па. І.Старощак. 9:23
[28-ий Відділ] Два концерти в пам'ять професора Дарії Каранович. М.Робак. 9:22
[28-ий Відділ] Літературно-мистецький ярмарок. М.Храплива. 1:26
Святкові сходи 29-го Відділу США ім. 500 героїнь Кінгіру. Р.В.Галібей. 5:26
[33-ій Відділ] Вшанування ювілятки. Н.Кулакова-Сікора. 3:28
Пікнік у 33-му Відділі США. Н.Сікора. 9:22
[45-ий Відділ] Святкування 20-літнього ювілею. Л.Кізіма. 3:27
[56-ий Відділ] Зустріч двох Відділів. М.Наваринська. 5:24
59-ий Відділ відмолоджується. Р.Зелинська. 10:30
Ювілей 63-го Відділу США ім.Софії Русової. Я.Казанівська. 2:28
Сповнилося 45 років праці 64-му Відділові США. Х.Навроцька. 4:27
65-ий Відділ США в Нью Бронсвіку. Т.Панкевич. 1:28
[73-ій Відділ] Відбулася гостинна зустріч союзянок. О.Яновська. 1:28
Праця 78-го Відділу США ім.Олени Степанів у Вашингтоні. 12:23
Відзначення 35-ої річниці заснування 82-го Відділу США в Нью-Йорку. М.М. 1:27
Світличка 83-го Відділу США, Н.-Й. К.Грицик. 9:25
Праця 86-го Відділу ім.Олени Теліги, Ньюарк, Н.-Дж. 5:25
Діяльність 100-го Відділу США в Картереті. О.Кузишин. 3:29
[101-ий Відділ] Допис. М.Шевчик. 4:28
Тридцятиліття 103-го Відділу США. Р.Левенець. 2:26
107-ий Відділ США ім.Лесі Українки. Сан-Гозе, Каліфорнія. Союзянка. 9:24
[108-ий Відділ] Доповідь Ольги Гнатейко в Нью-Гейвені, Кон. 2:25
Відзначення заслужених членок 119-го Відділу. 1:26
Округи-дописи
День Союзянки Округи Нова Англія. В.Чудовська. 9:21

З'їзд і ювілей Округи Північного Нью-Йорку.
Д.Сторожинська. 7-8:21
З'їзд Округи Нової Англії. В.Чудовська. 6:26
З'їзд Округи Нью-Джерзі. Б.Ольшанівська. 7-8:23
З'їзд Округи Огайо. Н.Русенко. 9:19
З'їзд Округи Чікаго. Х.Дзюк. 9:20
З'їзд Філядельфійської Округи. А.Максимович. 11:28
Зовнішня діяльність СУА в ювілейному році.
Л.Баб'юк. 12:22
Пресова конференція Округи Нью-Йорк. І.Мачай.
1:25
Святкування 75-літнього ювілею СУА в Окрузі Нью-
Йорк. Л.Баб'юк. 7-8:17
Ювілей Округи Центр. Нью-Йорк. Д.Кушнір. 11:25
Ювілей у Філядельфії. І.Чабан. 6:22
Округи-ювіляри
Дітройт. 3:23
Нова Англія. В.Чудовська. 11:26
Нью-Джерзі. 5:19
Огайо. Л.Боднар, О.Дем'янчук. 9:16
Північний Нью-Йорк. М.Стасюк. 4:19
Філядельфія. А.Максимович. 3:24
Центральний Нью-Йорк. Д.Кушнір. 11:24
Чікаго. О.Харкевич. 10:21
Округи-Хроніки
Відділи далекого віддалення. М.Одежинська. 7-8:19
Дітройт. М.Зарицька-Червіовська. 4:21
Нью-Йорк. О.Руденська. 6:24
Північний Нью-Йорк. Д.Сторожинська. 10:23
Філядельфія. А.Максимович. 3:24
Загальні збори Відділів.
3-ій Відділ СУА, Фінікс, Ар. О.Сливка. 4:26
12-ий Відділ СУА ім.Олени Пчілки, Парма, Ог.
Д.Городиська. 6:27
13-ий Відділ СУА ім.Уляни Кравченко, Честер, Па.
Л.Грабова. 2:28
22-ий Відділ СУА, Чікаго, Іл. М.Шевчик. 4:29
27-ий Відділ ім.Ольги Басараб. І.Старощак. 10:22
34-ий Відділ СУА, Коговз, Н.-Й. У.Омецінська. 6:28
47-ий Відділ СУА ім.Лесі Українки, Рочестер, Н.-Й.
А.Бах. 6:28
63-ій Відділ СУА ім.Софії Русової, Воррен, Міч.
Я.Казанівська. 5:26
64-ий Відділ СУА, Нью-Йорк, Н.-Й. Х.Навроцька.
4:26
66-ий Відділ СУА, Нью-Гейвен, Конн. М.Висовська.
5:26
76-ий Відділ СУА ім.Наталії Кобринської, Воррен,
Міч. М.Василькевич. 5:26
78-ий Відділ СУА, Вашингтон. Х.Шипилява. 9:25
82-ий Відділ СУА, Нью-Йорк, Н.-Й. М.М. 4:26
99-ий Відділ СУА ім.Лесі Українки, Вотервліт, Н.-Й.
Д.Кушнір. 5:27
106-ий Відділ СУА, Гартфорд, Кон. В.Чудовська.
6:28
108-ий Відділ СУА ім.Олени Лотоцької, Нью-Гейвен,

Конн. М.Антонишин. 7-8:22
119-ий Відділ СУА ім.Ольги Кобилянської, Йонкерс,
Н.-Й. І. Ганкевич. 4:25
Голова СУА Ірина Куровицька
1:17, 2:23, 3:21, 4:17, 5:17, 6:19, 7-8:15, 9:13, 10:17,
12:21

Конкурси

Конкурс Фонду ім.Лесі і Петра Ковалевих. 10:20

Некрологи

Блажкевич Теодора. 3:30
Будзол Павлина. 7-8:25
Вітошинська Ольга. 9:27
Гамера Нелі. 9:27
Глинська Анна. 3:30
Григоришин Марія. 9:27
Гусар-Матвійків Марія. 9:29
Завертайло-Туркало Параскевія. 12:27
Камінська Зеновія. 1:36
Книш Михайлина. 6:29
Ковалів Бронислава. 7-8:25
Корчинська-Єфремов Галина. 9:29
Масенко Катерина. 12:26
Матвієнко Євстахія. 10:26
Назаркевич Юлія. 9:30
Олексів Марія. 2:29
Підгородецька Марія. 9:30
Попель Надія. 5:28
Пришляк Стефанія. 10:26
Серафим Софія. 1:36
Стефанишин Марія. 2:29
Тот Євгенія. 9:28
Тхір Марія. 2:29
Хухра Дарія. 2:29
Ціханська Ярослава. 2:29
Швець Дарія. 5:28
Шевчук Зеновія. 9:28
Яців Лідія. 7-8:25

Новини Головної Управи Союзу Українок Америки

1:17, 2:24, 3:22, 4:18, 5:18, 7-8:16, 9:15, 10:20

Пожертви

Датки на Пресовий і Запасний Фонди "Нашого Життя", 100-тисячний Фонд ім.Олени Лотоцької, Фонд Репрезентації СУА, Фонд Чорнобиля СУА, Фонд Суспільної Опіки СУА, Стипендійну Акцію СУА.
1:29, 2:30, 3:31, 4:30, 5:29, 6:30, 7-8:26, 9:31, 10:27,
11:29, 12:28

ЖІНОЧІ ПОРТРЕТИ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІЇ

Ганна Барвінок – співець жіночої долі, праматір
жіночої літератури. Л.Смоляр 12:2
Євпраксія – образ сильної жінки. Л.Смоляр. 1:1
Жадоба слави або здійснена мрія Марії Башкірцевої.
М.Тарнавська. 11:5
Княгиня Раїна Могилянська – патріотка України.
О.Кривоший. 7-8:1
Мадам Блавацька. Д.Маркусь. 1:9
Марія Магдалена – мати гетьмана Мазепи та цілої

історичної доби. Л.Смоляр. 5:1

Олена Виговська – образ “скромної” гетьманші. Л.Смоляр. 4:2

Олена (Мар’яна) Зависна – героїчний епізод чи типовий образ жінки-героїні в українській історії. Л.Смоляр. 2:1

Ольга Бачинська – жінка сподвижниця. У.Молчко. 9:1

Розанда Хмельницька – образ жіночої покірності (1630-1686). Л.Смоляр. 3:1

Участь жінок у меценатській діяльності української шляхти. О.Кривоший. 6:1

Христина. К.Науменко. 11:1

ЗАВИСНА ОЛЕНА (МАР’ЯНА)

Олена (Мар’яна) Зависна – героїчний епізод чи типовий образ жінки-героїні в українській історії. Л.Смоляр. 2:1

ЗАЛЕСЬКА-ОНИШКЕВИЧ ЛАРИСА МАРІЯ ЛЮБОВ

Лариса Марія Любов Залеська-Онишкевич. “Хто є хто” в українському літературознавстві, науковому світі та українській громаді. Л.Крупа. 5:5

ІНТЕРВ’Ю

Лариса Марія Любов Залеська-Онишкевич. “Хто є хто” в українському літературознавстві, науковому світі та українській громаді. (Розмову вела Л.Крупа). 5:5

Ліда Матіяшек: “Україну треба відчувати серцем”. (Розмову вела Л.Тарнашинська). 6:5

Розмова з Оксаною Пахльовською. (А-Г.Горбач). 12:7

КАЛЕЙДОСКОП ПОДІЙ

7-8:4, 11:11, 12:11

КАРАНОВИЧ ДАРІЯ

І в небі є фортепіани... Світлій пам’яті Дарії Каранович. Т. Богданська. 2:10

КОСТЕНКО ЛІНА

Жіночий портрет на зламі тисячоліть. Ліна Костенко: післяювілейні роздуми. Л.Тарнашинська. 4:5

КОЧУР ГРИГОРІЙ

Григорій Кочур і літературний процес в Україні другої половини ХХ сторіччя. Р.Зорівчак. 3:1; 4:8,36; 5:7

КРИЧЕВСЬКИЙ ВАСИЛЬ

Творча спадщина Василя Кричевського. 3:13

КРУШЕЛЬНИЦЬКА ЛАРИСА

Світ Лариси Крушельницької, або осяяна материнською любов’ю. Л. Тарнашинська. 7-8:5

КУХОВАРСТВО

Сторінку веде Лукія Грицив

Городина. 10:36

Городина нашвидкуруч. 10:36

Дріжджові булочки. 2:36

Курка з рижом на обід. 1:33

М’ясні страви нашвидку. 7-8:36

Риба. 3:36

Солодке печиво на різні нагоди. 5:36

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

Діма. 12:10

Майстренко Т. 3:13

Навроцька Х. 3:13

Стефанівська Л. 9:36.

Тарнавська М. 10:6

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ДІТЕЙ

Вірші

Бабине літо. М.Підгірянкa. 11:35

Без верби й калини. Н.Талиманчук. 6:35

Берізка. В.Діденко. 11:35

Біля портрета. Л.Полтава. 3:34

Господині. Г.Черінь. 1:35

Де сховалась таємниця. М.Людкевич. 9:38.

Дорожчої нема. А.Мястківський. 4:34

Живий будильник. Н.Поклад. 11:35

Жовтень. Г.Гордасевич. 10:34

Журавлі. О.Олесь. 3:35

З новим роком! Г.Черінь. 1:34

Загублений черевичок. 10:34

Замети. Г.Черінь. 2:35

Зима. М.Щербак. 2:34

Їде святий Миколай. Я.Вільшенко. 12:32

Квіточка. К.Перелісна. 3:34

Клени пожовтіли. П.Осадчук. 10:35

Кленовий листочок. М.Людкевич. 10:34

Книжковечір. Н.Поклад. 10:34

Колисаночка до світанку. В.Антонюк. 1:34

Колядники. Р.Завадович. 12:32

Комп’ютеринята. С.Цушко. 6:35

Малюю зиму. Г.Чубай. 2:35

Мова. О.Яцун. 2:34

Молитва за рідну маму. Ю.Шкрумеляк. 5:34

Наш садочок. І.Савицька. 6:35

Наші друзі. І.Савицька. 9:39.

Осінні коралі. М.Людкевич. 9:39

Подарунок осені. Н.Поклад. 10:35

Реве та стогне Дніпр широкий. Т.Шевченко. 3:34

Рідна мова. О.Лупій. 6:34

Січень. П.Сингаївський. 1:34

Співучі друзі. Діма. 6:34

Узимку. 2:35. Н.Щербина.

Українці ми. Н.Поклад. 11:34

Ялина й горобина. Л.Засядко. 9:38

Оповідання

Великдень. А.Мястківський. 4:34

Дуб під вікном. В.Сухомлинський. 11:34

Їжак та заєць. Українська народна казка. 1:35

Ластівки. Н.Забіла. 3:35

Лесина квітка. Н.Наркевич. 4:35

Нашо дубам листя взимку. Г.Тютюнник. 11:34

Наші друзі. 9:38

Рідна мати моя. О.Рекіта. 5:35

Різдвяна казка. І.Керницький. 12:33

Цвіркуни. 9:39

МАЗЕПА МАРІЯ-МАГДАЛЕНА

Марія Магдалена – мати гетьмана Мазепи та цілої історичної доби. Л.Смоляр. 5:1

МАТІЯШЕК ЛІДА

Ліда Матіяшек: “Україну треба відчувати серцем”. Л.Тарнашинська. 6:5

МИСТЕЦТВО

Виставка скитського золота з України. Л.Онишкевич. 1:7

Жадоба слави або здійснена мрія Марії Башкірцевої. М.Тарнавська. 11:5

Творча спадщина Василя Кричевського. 3:13

МУЗИКА

Два концерти в пам’ять професора Дарії Каранович. М.Робак. 9:22

І в небі є фортепіяни... Світлій пам’яті Дарії Каранович. Т. Богданська. 2:10

Талант і серце віддані Україні. С.Павлишин. 11:10

Українська музична культура сьогодні. С. Павлишин. 2:7

НАША СУЧАСНИЦЯ

Жіночий портрет на зламі тисячоліть. Ліна Костенко: післяувілейні роздуми. Л.Тарнашинська. 4:5

Зоряний час Олени Апанович. Л.Тарнашинська. 3:1

Кілька слів про Віру Андрушків. А.Гумецька. 2:5

Лариса Марія Любов Залеська-Онишкевич. “Хто є хто” в українському літературознавстві, науковому світі та українській громаді. Л.Крупа. 5:5

Ліда Матіяшек: “Україну треба відчувати серцем”. Л.Тарнашинська. 6:5

Любов Артемівна Дражевська. А.Гумецька. 12:5

Розмова з Оксаною Пахльовською. Горбач А.-Г. 12:7

Світ Лариси Крушельницької, або осяяна материнською любов’ю. Л.Тарнашинська. 7-8:5

Талант і серце віддані Україні. С.Павлишин. 11:10

ОБКЛАДИНКИ

Різдвяна картка. Л.Грицай. 1

Сотникова Олена (Мар’яна) Зависна. 2

Портрет Розанди Хмельницької. 3

Портрет Олени Виговської. 4

Портрет Марії Мазепи. 5

Портрет Варвари Лангиш. 6

Портрет Раїни Вишневецької. 7-8

Ольга Бачинська. 9

Жінка в українському бароковому одязі. Є. Чапельська. 10

Христина – дружина полковника Романа Сушка. 11

Голови Головної Управи СУА. 12

ПАВЛИЧКО СОЛОМІЯ

Соломія Павличко. М.Богачевська-Хом’як. 3:10

ПАХЛЬОВСЬКА ОКСАНА

Розмова з Оксаною Пахльовською. Горбач А.-Г. 12:7

ПОЕЗІЇ

Біля портрета. Л.Полтава. 3:34

В день Воскресення. Б.Лепкий 4:1

Вервеченька. Є.Лещук. 5:1

Верес. М.Людкевич. 9:1

Жінкам. З.Когут.1:4

Інтродукція. Л.Полтава. 1:1

Кожна мить... А.Листопад. 11:4

Листя падає... П.Тичина. 11:1

Осінь. Л.Кисельов. 10:1

Містерія Голготи. П.Карманський. 4:1

Христос рождається! В.Романюк. 12:1

Часопису “Наше Життя” А.Листопад. 1:1

Шевченкові. З.Когут. 3:1

РЕЦЕНЗІЇ

Бібліографічна праця, гідна глибокого пошанівку. Р.Зорівчак. 10:5

Дніпрова Чайка і Любов Яновська – англійською мовою. М.Тарнавська. 3:11

САВИЦЬКА ІВАННА

Іванна Савицька – виховниця молоді. Р.В.Кухар.10:3

СОХОР ЗЕНОВІЯ

Зеновія Сохор. М.Богачевська-Хом’як. 3:10

СПОГАДИ

Працею возвеличували себе. Маковський Г. 10:7,33, 11:12

СУШКОВА ХРИСТИНА

Христина. К.Науменко. 11:1

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ У НЬЮ-ЙОРКУ

Виставка скитського золота з України. Л.Онишкевич. 1:7

Молоді жінки працюють для Українського Музею. К.Червоняк.12:25

Працею возвеличували себе. Г.Маковський. 10:7;33, 11:12

Творча спадщина Василя Кричевського. 3:13

Пожертви на УМ

1:31, 2:33, 3:33, 4:33, 5:33, 6:36, 7-8:31, 9:37, 10:31, 11:31, 12:34

ФІЛЬЦ БОГДАНА

Талант і серце віддані Україні. С.Павлишин. 11:10

ХМЕЛЬНИЦЬКА РОЗАНДА

Розанда Хмельницька – образ жіночої покірности (1630-1686). Л.Смоляр. 3:1

ЧАЙКА ДНІПРОВА

Дніпрова Чайка і Любов Яновська – англійською мовою. М.Тарнавська. 3:11

ЯНОВСЬКА ЛЮБОВ

Дніпрова Чайка і Любов Яновська – англійською мовою. М.Тарнавська. 3:11

Показчик уклав **Лев Чабан**

ГОЛОВНА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

ПОЧЕСНІ ГОЛОВИ
Іванна Рожанковська
Анна Кравчук

Ірина Куровицька — голова СУА

ЕКЗЕКУТИВА

Марія Томоруг
Софія Геврик

Оксана Фаріон

Мотря Воєвідка-Слоневська

Варка Бачинська
Омеляна Рогожа
Олена Паславська
Рома Лісович
Ярослава Рубель
Марта Богачевська-Хомяк
Ірина Стецьків

РЕФЕРЕНТУРИ

Надія Шмігель
Катерина Івасишин
Марія Пазуняк
Люба Біловощук
Ольга Тритяк
Марта Пеленська

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Наталія Гевко
Марія Раковська
Надія Савчук
Марта Стасюк
Марія Полянська
Іванна Шкарупа
Любомира Калін
Зоряна Мишталь
Теодозія Кушнір
Марія Одежинська

— Дітройт
— Філядельфія
— Нью-Йорк
— Північний Нью-Йорк
— Нью Джерзі
— Огайо
— Чикаго
— Нова Англія
— Центральний Нью-Йорк
— зв'язкова далеко
віддалених відділів

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Іванна Ратич
Таїсса Турянська
Лідія Черник
Надія Цвях
Рома Шуган

— голова
— член
— член
— заступниця
— заступниця

Ірена Чабан — головний редактор журналу "Наше Життя"
Тамара Стадниченко — редактор англійської частини журналу

THE NATIONAL BOARD OF THE UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.

HONORARY PRESIDENTS

Iwanna Rozankowskyj
Anna Krawczuk

Iryna Kurowyckyj — President

EXECUTIVE COMMITTEE

Maria Tomorug
Sophia Hewryk
Oxana Farion
Motria Voyevodka-Sloniewsky
Barbara Bachynsky
Omelana Rohoza
Olena Paslawsky
Roma Lisovych
Jaroslawa Rubel
Martha Bohachevsky-Chomiak
Irena Stecki

— 1-st Vice President
— 2nd VP — Membership
— 3rd VP — Culture
— 4th VP — Public Relations
— Recording Secretary
— Corresponding Secretary
— Treasurer
— Financial Secretary
— Press
— Member-at-Large
— Member-at-Large

REGIONAL COUNCILS

Natalia Hewko
Maria Rakowsky
Nadia Sawczuk
Martha Stasiuk
Maria Polanskyj
Iwanna Shkarupa
Lubomyra Kalin
Zoryana Mishtal
Theodosia Kushnir
Maria Odezhyńska

— Detroit
— Philadelphia
— New York City
— New York - North
— New Jersey
— Ohio
— Chicago
— New England
— New York - Central
— Liaison for Branches-at-Large

STANDING COMMITTEES

Nadia Shmigel
Katherine Iwasyshyn
Maria Pazuniak

Luba Bilowchtchuk
Olga Trytyak
Marta Pelensky

— Social Welfare Chair
— Education Chair
— Art/Museum Chair
— Scholarship/Student Sponsorship Program Chair
— Archives Chair
— Ecology Chair

AUDITING COMMITTEE

Joanna Ratych
Taissa Turiansky
Lidia Czernyk
Nadia Cwiach
Roma Shuhan

— Chair
— Member
— Member
— Alternate
— Alternate

Ірена Чабан — Editor-in-Chief "Our Life"
Тамара Стадниченко — English editor "Our Life"

КАНЦЕЛЯРІЯ СУА / UNWLA Inc. HEADQUARTERS:

108 Second Avenue, New York, NY 10003
Tel.: (212) 533-4646; Fax: (212) 533-5237

Електронна пошта / e-mail: irynek@aol.com
<http://www.unwla.org/index.html>

Адміністратор бюро — **Наталія Дума**
Office administrator — **Natalia Duma**

Години урядування: від 10:00 до 4:00 по пол.

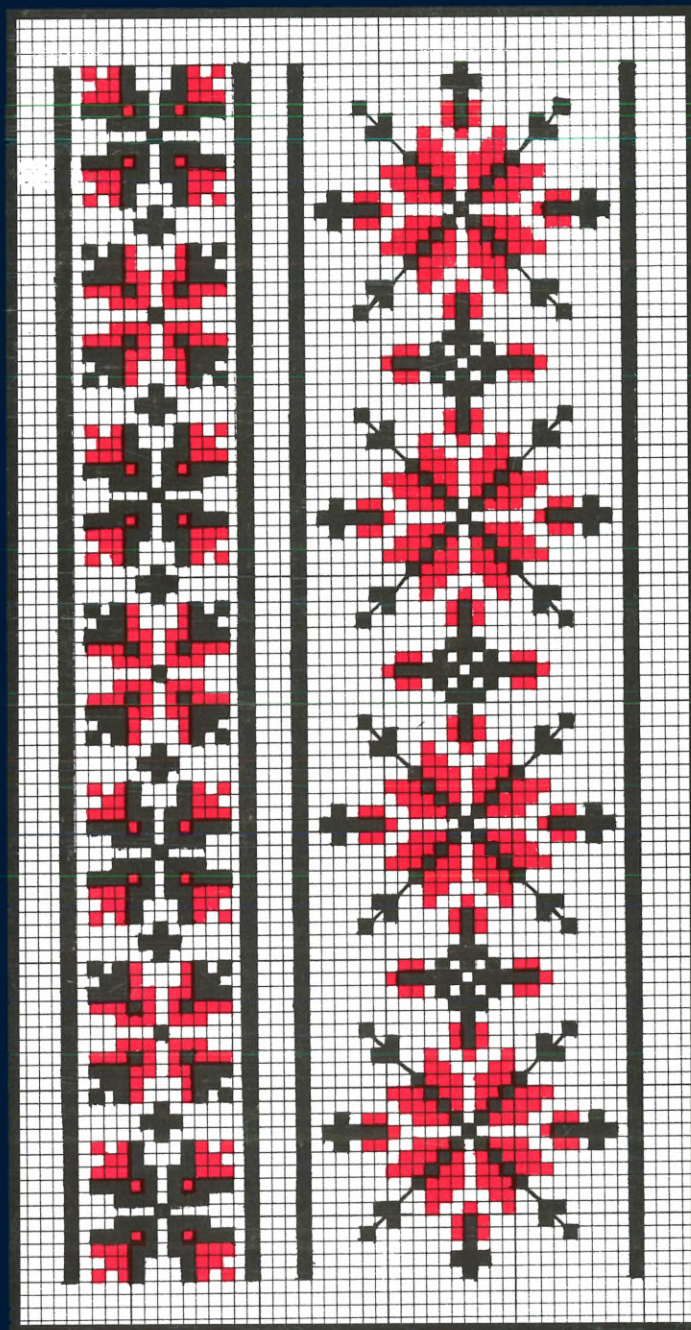
Адміністратор-бухгалтер журналу "Наше Життя" — **Орися Яцусь**
Business Administrator "Our Life" — **M. Orysia Jacus**
Tel. & Fax (732) 441-9377

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА / UNWLA Inc. SCHOLARSHIP PROGRAM:

171 Main Street, P.O. Box 24, Matawan, NJ 07747-0024
Tel.: (732) 441-9530; Fax: (732) 441-9377
Luba Bilowchtchuk, Chair

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ / THE UKRAINIAN MUSEUM:

203 Second Avenue, New York, NY 10003
(212) 228-0110 Fax (212) 228-1947
E-mail: UkrMus@aol.com

*Взір із "Альбому взорів для вишивання по канві", складений за оригінальними рисунками Ю.Дремлюги. Із збірки Євгенії Бачинської-Федусевич. Вишивати ДМС червоними ч.666 і чорними.
Patterns from the collection of Evheniia Bachynska Fedusevych. Original drawings by Y.Dremliuga. Embroidered with DMC threads: red 666 and black.*